

דברי משיח ה'תשמ"ה

חלק מהתוועדות ש"פ נשא, י"ב סיון

— חלק ראשון —

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

הוספות: יומני תשל"ח, תשל"ט ותש"נ בפרסום ראשון

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וחמש לבריאה

ה' תהא שנת פדות המשיח

שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

פתח דבר

לקראת ש"פ נשא – הננו מוציאים לאור "הנחה" מחלק מהתוועדות ש"פ נשא, י"ב סיון תשמ"ה ("ויהי בארבעים שנה") חלק ראשון (החלק השני יופיע אי"ה לקראת השבת הבאה) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשמ"ה" חלק רביעי.

בתור הוספה, בא בסוף הקונטרס יומן מתקופה זו בשנת תשל"ח שנכתב ע"י הרה"ח ר' מאיר הארליג ע"ה, מכתב מיבלח"ט ר' אברהם יצחק ברוך שי' גערליצקי מתקופה זו בשנת תשל"ט, ויומן מתקופה זו בשנת תש"נ מא' התמימים¹ – בפרסום ראשון.

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תש"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוזו בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשל"ח-ט ותשמ"ה-ז), שיאיל לשלח למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומיד ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

אסרו חה"ש ה'תשפ"ה (ה' תהא שנת פדות המשיח),
שבעים וחמש שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,
ברוקלין, נ.י.

(1) היומנים באו כאן כלשונם (ביומן של תש"נ תורגמו כמה משפטים מאדיש ללה"ק), בלי שילוב יומנים אחרים מתקופה זו, וכוללים כו"כ פרטים שלא נתפרסמו ע"ע (היומן דתש"נ לא ה' תח"י בעת הדפסת דברי משיח תש"נ ח"ד). תורתנו נחונה לה' יוסף הכהן שי' כהן שהמציא לידנו את ארכיון יומני ר' מאיר הארליג ע"ה המתפרסמים לאחרונה, ואת המכתב משנת תשל"ט המתפרסם בזה.

(2) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות: של "ועד הנחות התמימים" ו"ועד הנחות בלה"ק", בתוספת פרטים ע"פ הקלטות "חזרה" (של ר' י.כ.). המאמר נדפס בסה"מ במדבר ח"א ע' קלב ואילך.

Published and Copyrighted by

MACHON LEHAFOTZAS TORASO SHEL MOSHIACH

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel. (718) 560-3770 • Email: torasmoshiach@gmail.com • www.torasmoshiach.com

נדפס בסיוע ולזכות הת' משה נחמן הלוי שי' קרולפסקי

שיזכה להפיץ את בשורת הגאולה והגאול מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה בטוב הנראה והנעלה לחנ"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

בס"ד. ש"פ נשא, י"ב סיון ה'תשמ"ה

הנחה בלתי מוגה

כה תברכו את בני ישראל וגו' ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום¹, וארז"ל² (הובא בדרושי רבותינו נשיאינו ע"פ זה, בלקו"ת³ ובדרושים שלאח"ז⁴, ועד"ז בדרושי הצ"צ ובדרושי אדמו"ר מהר"ש), אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה כתיב בתורה⁵ אשר לא ישא פנים וכו' ואתה נושא פנים לישראל דכתיב ישא ה' פניו אליך, אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה⁶ ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. ומדייקים בזה, דצריך להבין ענין זה שבשביל הדקדוק שמדקדקים עד כזית יש נשיאת פנים למעלה. ונקודת הביאור בזה, דענין ברכת המזון (שלאחרי האכילה) הוא המשכת גילוי אלקות מלמעלה, שנמשך לאחר עבודת האדם באכילה גשמית דוקא. [וע"י שמדקדקים על עצמם ומברכים עד כזית כו', ההמשכה דברכת המזון היא נעלית יותר, ענין ישא ה' פניו אליך, כדלקמן]. שמזה רואים מעלת הגשמיות דוקא.

ויש לקשר ענין זה (מעלת הגשמיות) גם עם זמן מתן תורתנו (חג השבועות) [דהיום הוא יום י"ב סיון, שהוא סיום ימי התשלומין דחג השבועות], שמדייקים בזה בדרושי רבותינו נשיאינו⁷ [(כמובא לעיל – בד"ה וספרתם דש"פ במדבר⁸), וגם בהמשך שבועות דשנת תש"ח⁹ לנשיא דורנו (שנת"ל – בד"ה צאינה וראינה דחה"ש¹⁰)] למה נאמר במתן תורה¹¹ אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא נאמר אשר בראתי שמים וארץ, דהלא הבריאה יש מאין היא פלא גדול יותר מיציאת מצרים, דהמופתים ביציאת מצרים הם יש מיש ובריאת שמים וארץ היא יש מאין, וכמבואר באריכות בשער היחוד והאמונה פרק ב' (והובא בהדרושים¹²) שענין התהוות יש מאין הוא פלא גדול יותר מענין קריעת

(1) פרשתנו (נשא), ו, כו.

(2) ברכות כ, ב.

(3) פרשתנו כו, סע"א ואילך.

(4) ראה במ"מ וציונים בלקו"ת שם. מאמרי אדה"צ תקס"ו ע' רכת ואילך. וראה ד"ה זה תשמ"ג (בדברי משיח ח"ד). וש"נ.

(5) עקב י, יז.

(6) שם ח, י.

(7) ראה לקו"ת במדבר י, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ס"ע תא"ב (וש"נ). אוה"ת אמור (כרך ג) ס"ע תתסח. סה"מ עטר"ת ע' שכג ואילך.

ה'ש"ת ע' 20 ואילך.

(8) לעיל ע' 000.

(9) סה"מ תש"ח ע' 217 ואילך.

(10) לעיל ע' 000 ואילך.

(11) יתרו כ, ב.

(12) סה"מ עטר"ת שם ע' שכד.

ים סוף שביצי"מ, ובפרט לפי המבואר באגה"ק סימן כ'¹³ שהתהוות יש מאין היא בכח מהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שאין לו עילה וסיבה שקדמה לו ח"ו, הרי שבריאה מאין ליש היא ענין נעלה ביותר, ואעפ"כ כתיב אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא אשר בראתי שמים וארץ. ומבואר בזה בהדרושים¹⁴ שזהו משום שמעלת מ"ת היא ביטול הגזירה דתחתונים יעלו לעליונים ועליונים ירדו לתחתונים¹⁵, היינו עליית הגשמיות למעלה וירידת הרוחניות למטה. אך זה גופא דורש ביאור, דמכיון שהרוחני הוא עליון והגשמי הוא תחתון, מדוע הרוחני הוא בירידה והגשמי בעלי'. אך הענין הוא, דזה מה שהגשמי דוקא הוא בעלי' הוא מפני מעלת הגשמיות על הרוחניות. אלא שענין זה (מעלת הגשמיות על הרוחניות) נתגלה במ"ת לאחר ההקדמה דגלות מצרים ויציאת מצרים (כדלקמן), ולכן הדיבור הראשון דמ"ת הוא אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

ומבאר בזה בהמאמר (בלקו"ת שם¹⁶), דהנה כתיב¹⁷ ויקרא האדם שמות לכל הבהמה ולעוף השמים כו', שהוא קרא והמשיך שמותיהן שהם צירופי אותיות שבעשרה מאמרות שבהם נבראו מההעלם אל הגילוי, להיות בהם גילוי החיות מרוח פיו ית' כו'. וביאור הענין הוא (כמובא בביאור הדרוש שם¹⁸), דהנה מבואר בשער היחוד והאמונה בתחילתו [בשיעור חת"ת דחג השבועות] ששם אשר יקראו להם בלה"ק מהוה ומחי' ומקיים את כל הנבראים שבעולם. ולפי זה צריך להבין לכאורה מהו ענין ויקרא האדם שמות גו', למה צריכים לקריאת השמות שלו, והרי גם לפני"ז השם של הבהמות והחיות ועוף השמים מהוה ומחי' ומקיים אותם. וזהו מה שמבאר, שענין ויקרא האדם שמות היינו שקרא והמשיך השמות מההעלם אל הגילוי, דלפני קריאת האדם, השמות מהעשרה מאמרות הם בהעלם, וע"י קריאתו ממשיכן אל הגילוי. אך עדיין צריך להבין מהי מעלת הגילוי בגשמיות, וע"ז מביא בהמשך המאמר (בלקו"ת שם¹⁹) שזהו מ"ש²⁰ כי לא על הלחם לבדו יחי' האדם כי על כל מוצא פי ה' יחי' האדם, שמוצא פי ה' שבמאכל דוקא הוא המחי' את האדם. וכפירוש האריז"ל על פסוק זה²¹, דלכאורה

13 קל, סע"א-ב.

14 שבעשרות 7 ו-9.

15 תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ב, ג.

16 כו, ב.

17 בראשית ב, כ. וראה או"ת להה"מ ד, סע"ב ואל"ך (בהוצאת קה"ת, תש"מ ואילך – סימן יד).

18 לקו"ת שם כו, סע"א ואילך.

19 כו, ב.

20 עקב ח, ג.

21 ל"ת להאריז"ל עקב שם. וראה גם כש"ט (הוצאת קה"ת) סימן קצד (כה, א ואילך). תו"א נח ט, ד. בשלח סה, ד. לקו"ת צו יג, ב. אמור לח, ג. מטות פא, ב. עקב יד, א. ביאור"ז (לאדהאמ"צ) עקב קיט, ג. אוה"ת עקב (כרך ה) ע' ב'כח. ועוד.

אינו מובן מדוע צריך האדם למוצא פי ה' שבלחם, והרי יש בו גם מוצא פי ה' שבאדם, אלא הענין הוא, כי מוצא פי ה' שבלחם הוא גבוה יותר מזה שבאדם, משום שכל הגבוה יותר יורד למטה יותר²², ולא רק שיורד למטה יותר אלא שהוא באופן של נפילה²³, שהיא למטה גם מירידה הכי גדולה (דבמקום שאינו יכול לרדת שמה צריך ליפול שמה), שזהו מורה שנמשך ממקום גבוה ביותר. וכמבואר בהמשך הענין²⁴ שזהו ענין האורות דתהו שנפלו למטה ע"י שבירת הכלים דתהו, כמאמר²⁵ שהי' הקב"ה בורא עולמות ומחריבן, שנפילה זו היא נפילה גדולה ביותר, עד דמאן דנפיל מן דרגי' אקרי כו'²⁶, דמזה מובן ששרש האורות למעלה הוא גבוה ביותר. אמנם, יש ניצוצות שנתבררו מעצמם באצילות עולם התיקון²⁷, כמאמר דין הניין ליי²⁸, שבבריאת עולם התיקון נתקן כבר החורבן דתהו, ויש אורות כאלו שירדו למטה ביותר בעולם התיקון, היינו שהם אורות ששרשן נעלה ביותר, וצריך לעבודה מיוחדת כדי להעלותם. ואורות אלו הם הם מוצא פי ה' שבלחם שנפלו למטה גם ממוצא פי ה' שבאדם, ולכן בכחם דוקא להחיות את האדם, והיינו שניצוצות אלו מוסיפים עילוי בהאדם האוכלם, ובפרט שנעשים דם ובשר כבשרו²⁹.

והנה³⁰ בכדי שיהי' כח לאדם להעלות הניצוצות שבמאכל, צריך לנתינת כח והמשכה מלמעלה, דזהו ענין הברכה שמברכים לפני האכילה, שהיא המשכת (ברכה מלשון המשכה³¹) כח מלמעלה בבחי' אתעדל"ע, כדי שיוכל להיות האתעדל"ת (העלאת הניצוצות שע"י האכילה) כדבעי. והברכה שמברכים אחר האכילה, ברכה שני', היא המשכת אתעדל"ע שלאחרי האתעדל"ת, שע"י דוקא (ע"י ההמשכה מלמעלה שלאח"ז) נעשה שלימות הברור, שנכלל המאכל באלקות. ומכיון שזהו ענין ברור ניצוצות דתהו, הרי לאחר שנכלל באלקות הוא למעלה גם מבחי' התיקון (המבררו). וכשם שהוא בפרטיות בכל אכילה, עד"ז הוא בכללות הבריאה, דענין ברור האורות דתהו הי' כבר מתחילת הבריאה, וכמאמר³² אשר ברא אלקים לעשות לתקן, שתכלית הבריאה היתה בשביל

27) ראה גם המשך תערי"ב ח"א ע' תלח ואילך. לקו"ת בלק סט, א ואילך. ובכ"מ.

28) ב"ר שם.

29) ראה תניא פ"ה (ט, סע"ב).

30) בהבא לקמן – ראה לקו"ת שם כז, סע"א ואילך.

31) תור"א מקץ לז, ג. לקו"ת פ' ראה יט, רע"א. ובכ"מ.

32) בראשית ב, ג. ב"ר פי"א, ו ובפרש"י עה"פ.

22) ראה שערי אורה שער הפורים ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ב (נח, א) ואילך. וראה לקו"ת קרח נה, ד ואילך. ובכ"מ.

23) ראה סהמ"צ להצ"צ קפט, סע"ב ואילך. לקו"ת פ' ראה כא, רע"ג. ובכ"מ.

24) לקו"ת שם כז, ב. כז, סע"א.

25) ב"ר פ"ג, ז. וש"נ.

26) ראה זח"ג קלה, ב. לקו"ש ח"י ע' 211. וש"נ.

העבודה דישראל בתיקון העולם. אבל בירור זה בתחילת הבריאה הי' כמו הבירור והאכילה שלפני הברכה אחרונה. וע"י גלות מצרים שעבדו בכור הברזל במצרים בעבודת פרך³³, שזה הי' ההכנה להציאה ממצרים ובירור הגשמיות שבשעת מתן תורה, הנה אז נפעל ענין חיבור עליונים ותחתונים, היינו העלאת הניצוצות דתהו שהגשמי יהי' נכלל באלקות (למעלה מתיקון), שזהו ענין האתעדל"ע שלאחרי אתעדל"ת (דוגמת ברכה אחרונה), ומטעם זה נאמר אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים ולא נאמר אשר בראתי שמים וארץ, אף שבריאת שמים וארץ היתה בשביל ישראל ובשביל התורה³⁴, מ"מ התכלית דמ"ת הוא העלאת הגשמיות והתחתונים שיעלו לעליונים, דזה נפעל דוקא ע"י יציאת מצרים, היציאה מכל המיצרים וגבולים, שזה פועל הגבהה והעלאה בעולם, וגם בישראל ותורה שבשבילם נברא העולם.

ובזה יובן מה שנאמר וכי לא אשא פנים לישראל כו' והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה. דהנה הטעם שברכה ראשונה אין לה שיעור (כפסק ההלכה בפשטות³⁵) הוא משום שענינה הוא בחי' האתעדל"ע שלפני האתעדל"ת (כנ"ל), שאינה תלוי' בעבודת התחתונים בבירור הגשמיות שע"י האכילה, ולכן אין לאכילה שיעור. אמנם ברכה אחרונה היא בחי' אתעדל"ע הנמשכת ע"י אתעדל"ת (כנ"ל), ולכן יש לה שיעור³⁶, ואכלת ושבעת וברכת, היינו שתלוי' במעשה התחתונים. אבל בזה גופא הנה עי"ז שישראל מדקדקים על עצמם, ענין ההידור מצוה שבדברים גשמיים, עי"ז ממשיכים אורות נעלים ביותר, עד שנמשך ענין ישא ה' פניו אליך, נשיאת הפנים שלמעלה.

וזוהו מה שממשיך וישם לך שלום, דע"י שלימות הבירור הנ"ל נמשך אמיתיות ענין השלום, שלמעלה מעליונים ותחתונים ולמעלה מתהו ותיקון גם יחד³⁷. וכמבואר באגה"ק³⁸ בענין השלום שלמעלה שבין מלאכי ושרי מעלה, שע"ז אמרו עושה שלום במרומיו³⁹ (בין שני המלאכים ושרים שלמעלה), ששלום זה הוא ע"י המשכת אור הגבוה משניהם, וכמו השרים כפי שהם לפני המלך ששניהם בטלים אליו. אבל ענין זה נמשך אח"כ גם בהיות השרים כל אחד

36) ראה שו"ע שם ה"ו (ה"ח) ואילך. סדר

ברכות הנהנין רפ"ב. רפ"ח.

37) ראה בכ"ז לקו"ת שם כז, רע"א.

38) סי"ב.

39) ראה תנחומא ויגש ו. דב"ר פ"ה, י. ספר

הבהיר – הובא בזח"א רסג, א.

33) ראה תו"א יתרו עד, סע"א ואילך. ובכ"מ.

34) ראה ב"ר פ"א, ד. ויק"ר פל"ה, ד. פרש"י

ורמב"ן ר"פ בראשית.

35) ראה ברכות לה, א. רמב"ם ה' ברכות פ"א

ה"ב. פ"ג ה"ב. שו"ע (וראדה"ז) אור"ח סקס"ח

ס"ט (ס"ז). סדר ברכות הנהנין פ"ח ה"י.

במקומו ועבודתו, שהרי על שם זה נקראו בשם שרים, שתכליתם הוא להיות שרי העם, וגם בתור שרים עושה שלום ביניהם. ועד"ז הוא ענין השלום שנפעל בשעת מ"ת, שנעשה ע"י עושה שלום במרומיו, השלום למעלה, כמאמר¹⁵ ואני המתחיל וירד ה' על הר סיני⁴⁰, שזה פועל ג"כ ענין השלום למטה, דלא רק שפועלים שלום בין גשמיות ורוחניות, אלא עוד זאת שיש בזה מעלה גדולה יותר שע"י חיבור ההפכים, ע"ד הנ"ל שהמאכל נכלל באלקות.

וזזהו כה תברכו גו' וישם לך שלום גו'. דענין תברכו הוא אותיות בכתרו (כמובא בהמשך הדרוש⁴¹ מהרמ"ז⁴²), היינו ההמשכה מספירת הכתר, ואח"כ הוא ענין יברכך וישמרך, שהוא ענין מ"ד ומ"ן, עליונים ותחתונים וכו', ואח"כ באים לענין ישא ה' פניו אליך, ההגבהה והנשיאה למעלה ממ"ד ומ"ן, שזהו ענין וישם לך שלום, ענין השלום והאחדות עד לענין השלימות, ומזה נמשך אח"כ סיום הענין, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם.

וזזהו גם מ"ש אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, דהגילוי דיצי"מ הי' ע"י הקדמת והכנת העבודת פרך, דבתחילה היתה הירידה בגלות מצרים סתם, מצרים מלשון מיצרים וגבולים⁴³, אבל כל זמן שיוסף ואחיו היו חיים לא התחיל השיעבוד⁴⁴, ואח"כ ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף⁴⁵, ואז התחיל השיעבוד וקושי השיעבוד בעבודת פרך, ועי"ז באו אל הרכוש גדול, כמ"ש⁴⁶ ועבדו וענו אותם גו' ואח"כ יצאו ברכוש גדול, ועד שארז"ל⁴⁷ שבני ישראל רצו לוותר על הרכוש גדול ובלבד שיתבטל העינוי דועבדו וענו אותם, ומזה שאעפ"כ נשארו במצרים מובן גודל העילוי של הרכוש גדול. וכימי צאתך מארץ מצרים⁴⁸, כן הוא גם בזמן הזה, שע"י הירידה בגלות וקושי השיעבוד בגלות באים אל הרכוש גדול דלעתיד. וזהו ענין שהם מדקדקים על עצמם כו', דיש לומר דקאי על המס"נ דזמן הגלות ועקבתא דמשיחא, דעיקר העבודה בעקבתא דמשיחא היא המס"נ דאל יבוש מפני המלעיגים⁴⁹, והרי ענין זה אינו חיוב מדאורייתא, שאין זו מ"ע מן התורה ולא מל"ת מן התורה, וגם בשו"ע גופא

(40) יתרו יט, כ.

(41) לקו"ת שם כח, סע"א.

(42) לזח"ג ערב, ב (מק"מ לזח"ג רב, א).

(43) ראה תו"א שמות מט, סע"ד ואילך. וארא נז,

ב ואילך. יתרו עא, ג"ד. ובכ"מ.

(44) שמו"ר פ"א, ח.

(45) שמות א, ח.

(46) לך לך טו, יג"ד.

(47) ברכות ט, סע"א ואילך. ועוד.

(48) מיכה ז, טו.

(49) ראה המשך שמח תשמח תרנ"ז – סה"מ

תרנ"ז ע' רפ. סה"מ תרפ"ה ע' רנח (קונטרסים

ח"ג ע' קכ) ואילך. סה"מ אידיש ע' 3 ואילך.

הובא חיוב זה רק בהגהת הרמ"א⁵⁰, היינו שהוא הידור ודקדוק שישראל קיבלו על עצמם. וגם בתוכן הענין הרי עבודה זו דאל יבוש מפני המלעיגים היא בבחי' מדקדקים על עצמם כו', כי ענין מ"ע ומל"ת שבתורה הוא הציווי על המעשים אשר תיעשנה ואלה אשר לא תיעשנה, ואילו אופן העבודה דאל יבוש כו' אינו ציווי מלמעלה אלא עבודה מלמטה הנוספת ע"י ישראל. דבזמן הש"ס והמשנה לא הי' ענין זה (דאל יבוש כו') עדיין עיקר כ"כ בעבודת האדם, ודוקא בזמן הגלות עיקר העבודה היא אל יבוש מפני המלעיגים. וע"י שהם מדקדקים על עצמם נמשך ענין הנשיאת פנים שלמעלה, דע"י שלא מתביישים מפני המלעיגים פועלים גם בהמלעיגים, וכמאמר⁵¹ וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, דאף שפסוק זה נאמר על תפילין שבראש⁵², מ"מ הרי הוקשה כל התורה כולה לתפילין⁵³, דע"י שלימות העבודה בתוקף מהפכים את המלעיגים, ונעשה והיו מלכים אומניך ושרותיהם מיניקותיך⁵⁴ עוד בזמן הגלות⁵⁵.

וע"י כל זה נמשך ענין תברכו אותיות בכתרו, המשכת ספירת הכתר, עד שבאים לשלימות הברכה, ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם, שממשיכים את ברכת הקב"ה, לא מיבעי להפירוש⁵⁶ שאני אברכם לישראל, אלא גם להפירוש⁵⁶ דאני אברכם לכהנים, הרי כל ישראל הם כהנים כמ"ש⁵⁷ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. והיינו שנמשכת הברכה בשלימות בכל הענינים, בבני חיי ומזוני רויחי, עד לברכה עיקרית, ברכת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י דוד מלכא משיחא, הקשורה גם עם משה רבינו, משה גואל ראשון הוא גואל אחרון⁵⁸, וגם עם הפצת המעיינות של הבעש"ט חוצה, שע"ז קאתי מר דא מלכא משיחא⁵⁹. ובפרט כשהפצת מעיינות הבעש"ט היא באופן דיתפרנסון מיני⁶⁰ ע"י תורת חב"ד, שיש בה ביאור בתורת ומעיינות הבעש"ט, ולא רק ביאור אלא גם הוספת ענינים חדשים, עד לחידוש שלא בערך. וע"י העסק בהפצת המעיינות חוצה עוד בזמן הגלות, באים לענין נשא את ראש גוי⁶¹, נשיאת והגבהת הראש, היינו שמגביהים לא רק את הרגל והגוף אלא גם את הראש⁶², וכמו בענין

50) אור"ח בתחלתו.	בעה"ט יתרו שם.
51) תבוא כח, י.	58) ראה שמו"ר פ"ב, ד. זח"א רנג, א. שער
52) ברכות ו, א.	הפסוקים פ' ויחי. תו"א משפטים עה, ב.
53) קידושין לה, א.	59) אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט
54) ישעי' מט, כג.	(הוצאת קה"ת) בתחלתו. ובכ"מ.
55) ראה זבחים יט, רע"א.	60) ראה תקו"ז סוף תו"ו. כס"מ שם. הקדמת
56) חולין מט, א.	המק"מ לזהר.
57) יתרו יט, ו. וראה אגדת בראשית פ"ט [פ].	61) נשא ד, כב.
	62) ראה גם לקו"ת במדבר א, ב.

ישא ה' פניו, שזהו ענין הנשיאה למעלה יותר למקום שלמעלה מעליונים ותחתונים. והגם שפסוק זה (נשא את ראש) נאמר בשבט לוי, הרי כל ישראל שייכים ג"כ לעבודתו של שבט לוי, כפסק הרמב"ם⁶³ שכל איש ואיש אשר נדבה רוחו כו' נעשה כשבט לוי. ומזה באים לענין בהעלותך את הנרות⁶⁴, הדלקת המנורה בביהמ"ק השלישי ע"י אהרן הכהן, כמ"ש⁶⁵ יראה כהן בציון, שנראה את אהרן הכהן מדליק את המנורה בביהמ"ק, בנערינו ובזקנינו בבנינו ובבנותינו⁶⁶. וגילוי זה יפעול לא רק בבני ישראל אלא גם בעולם כולו, שזהו תפקיד המנורה שבביהמ"ק, שמשם אורה יוצאת לכל העולם כולו⁶⁷, ויקויים מ"ש⁶⁸ יראה אל אלקים בציון, במהרה בימינו ממש, וארו עם ענני שמיא⁶⁹, בעגלא דידן ממש, ובשמחה ובטוב לבב.

(63) סוף הל' שמיטה ויובל.

(64) בהעלותך ח, ב.

(65) ראה אגרות קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א חט"ז ע' קט. שיחות קודש תשי"א (ברוקלין, תשנ"ט) ע' 270. דברי משיח תש"נ ח"ד

ע' 138. תנש"א ח"ה ע' 137. ועוד.

(66) בא י, ט.

(67) ראה מנחות פו, ב ובפרש"י.

(68) תהלים פד, ח.

(69) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

בס"ד. התוועדות ש"פ נשא, י"ב סיון ה'תשמ"ה*

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

א. לכל לראש התוועדות זו קשורה לכך שזהו ימי התשלומין דחג השבועות, ובזה גופא – י"ב סיון, סיום וחזרת ימי התשלומין¹ (כמ"ש אדמו"ר הזקן בסידורו²), ש"הכל הולך אחר החיתום³.

ענין התשלומין דחג השבועות, כמו של כל יו"ט, הוא התשלומין של קרבנות החג; אבל מובן שהתשלומין של חג השבועות הם גם של הענין ד"זמן מתן תורתנו" שבחג השבועות, כמ"ש אדמו"ר הזקן בשולחן ערוך שלו⁴ שבזמן הזה (כשקביעות החדשים היא ע"פ החשבון) חל חג השבועות תמיד "בששה בסיון" שאז הי' מתן תורה.

ואע"פ שבזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי' זה הי' יכול להיות "פעמים חמישה פעמים ששה פעמים שבעה" (בסיון)⁵ – הרי ידוע שגם בקביעות כזו קשור תוכנו של חג השבועות עם מתן תורה⁶. ועאכ"כ לדעת הרס"ג⁷ שגם כל הדחיות בקביעות ע"פ חשבון הן מן התורה והיו גם בזמן שהיו מקדשין ע"פ הראי', ונמצא שחג השבועות תמיד הי' בו' סיון,

ובמילא סיום התשלומין דחג השבועות ו"זמן מתן תורתנו" הוא ב"ב סיון, כמ"ש אדמו"ר הזקן בסידורו שענין התשלומין נוגע גם בזמן הזה (כשאין קרבנות), בזה שאין אומרים תחנון "מרח"ס סיון עד י"ב סיון ועד בכלל דהיינו ה' ימים אחר חג השבועות כי החג יש לו תשלומין כל שבעה".

ב. ונוסף לדבר המשותף ב"ב סיון בכל השנים (הסיום דימי התשלומין של "זמן מתן תורתנו") מיתוסף בקביעות שנה זו ש"ב סיון חל ביום השבת, שזהו ענין מיוחד בשנה זו (כי לא מוכרח ש"ב סיון יהי' בשבת).

וזה מוסיף עוד יותר בענין התשלומין ד"זמן מתן תורתנו":

(*) תוכן מסל"א-לו הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א (בשילוב שיחת ש"פ יתרו תש"מ), ונדפס בלקו"ש חל"ג ע' 18 ואילך.

(1) ראה חגיגה יז, א. וש"נ.

(2) לפני "ובא לציון".

(3) ברכות יב, א.

(4) נוסח תפלת העמידה וקידוש לשבועות.

(5) או"ח ר"ס תצד.

(6) ר"ה ו, ב.

(7) ראה ירושלמי ר"ה פ"ד סה"ח. וראה לקו"ש ח"ח ע' 21. ועוד.

(8) הובא באוצה"ג ביצה ד, ב. יסוד עולם שער ד פ"ו.

וראה תו"ש בא ח"ג בארובה.

גם יום השבת ענינו תשלומין, "ויכולו"⁹ מלשון שלימות דימי השבוע שלפני זה¹⁰, כולל בנדון דידן "זמן מתן תורתנו". ובפרט ששבת ענינה תורה, כמבואר בתו"א¹¹ בביאור מאחז"ל¹² של"כולי עלמא בשבת ניתנה תורה", ששבת ותורה הם היינו הך, ומכיון ששבת ענינה תשלומין, נמצא ששבת עצמה הוא ענין של תשלומין בענין התורה, נוסף לזה שזהו י"ב סיון שאז הוא סיום התשלומין ד"זמן מתן תורתנו".

ג. בשבת גופא, שכל שבת מיוחדת מצד פרשת השבוע – זוהי שבת פרשת נשא, שגם זה אינו מוכרח: "לעולם קורין פרשת במדבר קודם עצרת"¹³, אבל פרשת נשא קוראים לפעמים לפני חג השבועות¹⁴ (כמוזכר לעיל¹⁵), וברוב השנים קוראים אותה אחרי שבועות, כבשנה זו. אבל אחרי שבועות גופא לא מוכרח ששבת פרשת נשא תהי' י"ב סיון, ובשנה זו היא חלה ב"ב סיון.

שגם זה מוסיף עוד יותר בענין התשלומין ד"זמן מתן תורתנו" שבי"ב סיון בשבת זו – כי "נשא" קשור עם מתן תורה:

מתן תורה פעל את הענין ד"נשא את ראש" של כל בני ישראל, תורה מנשאת יהודי למעלה, ומנשאת לא רק את החלק התחתון שבו, אלא גם "נשא את ראש", עד לדרגא ד"לגולגלותם", לדרגא דכתר וגולגולת שלמעלה מכל הענינים ומקיפה גם את הראש, כמבואר בדרושי חסידות¹⁶ בענין "שאו"¹⁷ את ראש כל עדת בני ישראל . . לגולגלותם"¹⁸.

וענין זה עומד בהדגשה מיוחדת כשקוראים בתורה פרשת נשא, הנקראת בשם "נשא". ובפרט בשבת פרשת נשא כשקוראים את כל הפרשה – לא כמו במנחת שבת שלפני זה, ובשני וחמישי, שאז קראו רק את תחילת הפרשה, ועד"ז השיעורי חת"ת בכל יום הם רק חלק מהפרשה, משא"כ בשבת (נוסף ללימוד חלק הפרשה מ"שביעי" עד סוף הפרשה, שגם בזה הוראה מיוחדת) קוראים את כל הפרשה בתור ענין אחד.

וכמודגש ביותר בתקנה כפי שהיתה מלכתחילה בזמן חכמי המשנה¹⁹ ש"לא היו כל העולים לתורה מברכים אלא ראשון הי' מברך ברכה ראשונה והאחרון הי' מברך ברכה אחרונה"²⁰ (אלא שאח"כ תיקנו שכל אחד מהקוראים יברך לפני' ולאחרי'²¹ גזירה משום הנכנסין (שאם יכנס אדם לבית הכנסת אחר שבירך ראשון ואם לא ישמע את האחרים

(16) לקו"ת ר"פ במדבר (ב, ב).

(17) במדבר א, ב.

(18) בחזרת ר' י.כ.: בדרושי כי תשא. וראה ד"ה כי תשא תשל"ב (סה"מ ד' פרשיות ח"א ע' קא). ד"ה זה יתנו תש"מ (שם ע' קמז). ועוד.

(19) מגילה כא, א (במשנה). שם, ב.

(20) שו"ע אדה"ז או"ח סרפ"ב ס"ג.

(21) מגילה שם. רמב"ם הל' תפלה פ"ב ה"ה.

(9) בראשית ב, א.

(10) ראה אוה"ת עה"פ (בראשית מב, סע"ב ואילך). (כרך ג) תקה, ב ואילך. תקה, א ואילך).

(11) יתרו ע, ג. ויקהל פח, א ואילך.

(12) שבת פו, ב.

(13) טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ד. וראה גם רמב"ם הל'

תפלה פ"ג ה"ב.

(14) טור שם.

(15) שיחת אור לד' סיון בתחילתה (לעיל ע' 000).

מברכים יאמר אין ברכה בתורה לפני' ומשום היוצאין (ולא שמעו את החותם מברך לאחר' והראשונים לא ברכו יאמרו היוצאים אין ברכה בתורה לאחר'")²².

ופרשת נשא (כפי שקוראים את כל הפרשה בשבת) היא פרשה קבועה בשנה באופן ד"תמידים כסדרם²³ בין שאר פרשיות התורה, ובמילא מובן שמזה יש להפיק לימוד והוראה על כל השנה.

ומזה צריכה להיות גם פעולה נמשכת על כל השנים שלאחרי זה, אע"פ שאז יקראו שוב את פרשת נשא, ואדרבה – באופן חדש, כי בכל שנה יורד "אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם אור עליון כזה"²⁴, בהתאם לכלל שצריך להיות "מעלין בקודש", אבל ביחד עם זה מובן ש"אין מורידין"²⁵, וגם בשנה הבאה ישנה ההשפעה והפעולה נמשכת מפרשת נשא בשנה זו, אלא שנוסף לזה מיתוסף גם עילוי נעלה יותר.

ד. ו"המעשה הוא העיקר"²⁶,

ובפרט ע"פ הכלל המבואר בחסידות²⁷ ש"כל הגבוה גבוה ביותר נופל למטה מטה יותר", וירידה צורך עלי', וכמה שהירידה עמוקה יותר כך העלי' נעלית יותר – דמזה מובן שענין המעשה, שהוא הדרגה הכי ירודה, למטה ממחשבה ודיבור, ובמעשה גופא – מעשה שבמעשה, מביא עלי' הכי נעלית.

כפי שמבין דוקא איש פשוט, שכמה שמתייגע (ענין המעשה) יותר כך השכר שלו הוא יותר. ואדרבה – איש פשוט מבין זאת יותר טוב מגדול שבגדולים, כי הוא חי בעולם המעשה וחי עם עשי' בפועל, לא כל כך עם כוונות וכו'.

ומזה מובן עוד יותר מדוע "המעשה הוא העיקר".

וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן בתניא²⁸, שכאשר מכוונים את כל הכוונות אבל לא מקיימים את המעשה בפועל – אין כלום, ולאידך גיסא אם קיימו את המעשה בפועל ולא כיוונו את הכוונות – יש את העיקר, אפילו אם חסר אז בהידור ו"מהדרין מן המהדרין"²⁹ וכו'.

וכללות הביאור בגודל ענין המעשה – הוא מפני שתכלית הכוונה היא לעשות לו ית' דירה בתחתונים³⁰, שעיי"ז מגיעים למעלה מעלה.

ה. וענין המעשה ולעשות לו ית' דירה בתחתונים קשור במיוחד עם מתן תורה:

(27) ראה הנסמן בס' המפתחות לספרי אדה"ז ערך כל הגבוה כו'. שערי אורה שער הפורים נח, א ואילך. סה, א ואילך. ועוד.
(28) פל"ח.
(29) ל' חז"ל – שבת כא, ב.
(30) ראה תנחומא נשא טז. בחוקות ג. במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו.

(22) מגילה שם ובפרש"י.
(23) נוסח תפלת מוסף.
(24) אגה"ק סי"ד.
(25) ראה ברכות כח, א. וש"נ. ובכ"מ – נסמנו באגרות-קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א חכ"ט ע' רעט הערה ד"ה להעלות בקודש.
(26) אבות פ"א מ"ז.

במתן תורה נתבטלה הגזירה ש"עליונים לא ירדו לתחתונים" ו"תחתונים לא יעלו לעליונים"³¹, ותחתונים יכולים להתעלות למעלה, היינו לא שהתחתון מתעלה למעלה, אלא הוא נשאר למטה אבל שם גופא הוא נעשה חפצא של קדושה (כמדובר בכמה מקומות³²).

וזה נפעל לא ע"י ענין התורה כפי שהי' לפני מתן תורה, אלא דוקא כפי שזה ניתן למטה במתן תורה.

ו. ואח"כ נותנים ליהודי עוד דבר נפלא:

לא זו בלבד שיש בכחו ב"זמן מתן תורתנו" לפעול את הענין שפועל מתן תורה – ענין המעשה ולעשות לו ית' דירה בתחתונים – אלא יש לו אח"כ ימי תשלומין שבהם יש בכחו להשלים ולשלם את מה שהפסיד לעשות ב"זמן מתן תורתנו".

ויתירה מזה: נוסף לפירוש הפשוט ב"תשלומין" (מלשון להשלים את החסר), יש לזה גם את הפירוש בלשון הקודש מלשון שלימות³³.

כלומר, שבימי התשלומין יש בכחו לא רק להשלים את החסר ב"זמן מתן תורתנו", אלא לפעול (ע"ז) שלימות בזה, עד באופן שלמעלה מכפי שהי' יכול לפעול ב"זמן מתן תורתנו" עצמו – ע"ז שפועל באופן ד"כפליים לתושי³⁴, "הי' רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים כו"³⁵, שאז מיתוסף (כמדובר כמה פעמים) לא רק שתי פעמים ככה בכמות, אלא איכות חדשה, בדוגמת המעלה דבעל תשובה על צדיק, ש"מקום שבעלי תשובה עומדין אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו"³⁶, לא רק כהלשון³⁷ ש"מקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים גמורים אינם עומדין" (בפועל), אלא "אין יכולין לעמוד בו" (כהגירסא שהובאה בתור פסק דין להלכה), זה אפילו אינו ביכולתו³⁸, כי זוהי איכות חדשה.

ועאכ"כ כשעומדים ב"ב סיון, סיום התשלומין ד"זמן מתן תורתנו", שבימי התשלומין שלפני זה עדיין אפשר לדחות את התשלום עד ליום שלאחרי זה, משא"כ כשאוחזים כבר בסיום התשלומין כבר אי אפשר לדחות את זה יותר וצריכים להשלים אז הכל.

ובפרט כשזהו גם ביום השבת, ששבת עצמה ענינה תשלומין ושלימות ("ויכולו"),

כנ"ל.

פכ"ה, א. קצוה"ע לתניא שם. ועוד.
(36) רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד. וראה גם דק"ס לברכות שבהערה הבאה.
(37) ברכות לד, ב.
(38) ראה גם לקו"ש ח"ט ע' 240 הערה 29. ד"ה מים רבים תשל"ח (דברי משיח ח"א ס"ע 201). ובכ"מ.

(31) תנחומא וארא טו. שמו"ר פי"ג, ב.
(32) ראה בארוכה לקו"ש חט"ז ע' 212 ואילך.
ובכ"מ.
(33) ראה לקו"ת פ' ראה ל, ג. ובכ"מ. וראה גם לקו"ש חט"ז ע' 129.
(34) ל' הכתוב – איוב יא, ו.
(35) אגה"ת פ"ט (צט, א) בשם תדב"א. וראה ויק"ר

ז. מזה ישנה ההוראה במעשה בפועל, כאמור ש"המעשה הוא העיקר":

מבלי הבט על כל ההחלטות הטובות שקיבלו ב"זמן מתן תורתנו", והקדמת נעשה לנשמע³⁹ שהיתה בה' סיון⁴⁰, בשבת שלפני זה, ואח"כ קבלת התורה מחדש ב"זמן מתן תורתנו" – צריך יהודי לנצל את סיום התשלומין בשבת זו – דמכיון שהתורה תובעת זאת ממנו, בודאי ניתן לו הכח לזה – להוסיף בזה עוד יותר, ביתר שאת וביתר עוז, עד באופן של שלימות, "כפליים לתושי",

ובאופן המתאים לחג השבועות ("זמן מתן תורתנו") ש"הכל⁴¹ מודים בעצרת דבעינן נמי לכם⁴², שנעשה "בכל לבבך – בשני יצריך"⁴³, ובכללות – שנשמטו וגופו רוקדים ביחד עם התורה ברעש ו"שטורעם", בהתאם לחידוש של הלוחות הראשונות שניתנו ב"זמן מתן תורתנו" שהי' "ברעש"⁴⁴.

ואע"פ שזה שניתנו ברעש הביא לענין הבלתי רצוי דחטא העגל ושבירת הלוחות⁴⁵ – הרי מובן שיש מעלה בעצם הענין שניתנו ברעש, שלכן באמת ניתנו ברעש, אלא שזה נתן אפשרות לענין בלתי רצוי, אבל זה אינו מבטל את עצם המעלה דרעש.

ואדרבה: מזה גופא שניתנו ברעש אע"פ שזה נתן אפשרות לענין בלתי רצוי, מובן שמעלת הרעש היא עד כדי כך גדולה שזה מכריע לגבי החסרון שיכול לצאת מזה.

ועפ"ז מובן מדוע באמת ניתנו ברעש: דלכאורה, מכיון שכלפי שמיא גליא מה ייצא מזה, למה עשה ה' ככה? אלא כנ"ל – כי המעלה בנתינת עשרת הדברות ברעש עד כדי כך נוגעת והיא ענין נעלה, שזה מכריע לגבי מה שיצא מזה!

וכשם שזה הי' במתן תורה בפעם הראשונה שהלוחות "ניתנו ברעש" מצד המעלה שבזה, כך חוזר על עצמו ב"זמן מתן תורתנו" בכל שנה ושנה, כמאחז"ל⁴⁶ "מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע", שזהו בכל יום כשלומדים תורה⁴⁷ שאז נותן הקב"ה את התורה מחדש, ועאכו"כ ב"זמן מתן תורתנו" כשקוראים בתורה (עם ברכה לפני' ולאחרי') את עשרת הדברות ואודות הרעש שהי' אז – "ויהי קולות וברקים גו"⁴⁸, "את הקולות ואת הלפידים גו"⁴⁹ – אבל עכשיו יש רק

(39) משפטים כד, ז. שבת פח, א.

(40) ראה פרש"י משפטים שם, ד.

(41) פסחים סח, ב.

(42) בהנחה אחרת הובא ענין זה לעיל ס"ה בהמשך להמדובר שם על ביטול הגזירה ד"עליונים לא ירדו כו" – שגם שלילת ענין של תענית כי אם אכילה ושתי' דוקא מדגישה את מעלת הגוף הגשמי, מעלת התחתון דוקא.

(43) ואתחנן ו, ה. ברכות נד, א (במשנה). ספרי ופרש"י עה"פ.

(44) ראה תנחומא תשא לא. פרש"י תשא לד, ג. ועוד.

(45) ראה מקומות שבהערה הקודמת. וראה לקו"ת האזינו עב, סע"ד. מאמרי אדה"ז תקס"ג ח"ב ע' תשסא. אוה"ת יתרו ע' תשפא. המשך תער"ב ח"ב ע' תרת.

(46) ברכות כב, א.

(47) ראה תו"א ויצא כב, ב. יתרו סז, ב. לקו"ת שה"ש מב, סע"א. ובכ"מ.

(48) יתרו יט, טז.

(49) שם כ, טו.

את המעלה שבזה, ואדרבה – יש את שתי המעלות שבזה: שלילת הענין הבלתי רצוי (שיצא מזה שניתנו ברעש בפעם הראשונה), והמעלה ד"רעש".

מיד יבואו אלו ש"תואנה הם מבקשים"⁵⁰ הרוצים להקניט וישאלו – מנין יודעים שכן הוא (שעכשו יש את שתי המעלות)?

והראי' לזה בפשטות – וזה בכלל קשור עם עיקר בתורה:

אחד מהי"ג עיקרים הוא (כמ"ש הרמב"ם⁵¹) "אחכה לו בכל יום שיבוא"⁵².

וכפי שיהודי אומר בכל יום בתפילה (וג' פעמים ביום, גם בתפילת ערבית ש"עכשו כבר קיבלוהו עליהם כל ישראל לחובה"⁵³, ובשבת ויו"ט – ד' פעמים) "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", והיות ששומעים את מה שאומרים בתפילה (ד"לא בשופטני עסקינן"⁵⁴), דלא אומרים סתם מילים בלי לשמוע את מה שאומרים, ובפרט בתפילה, וזהו דין שאסור להתפלל תפילת שוא (כמבואר במסכת ברכות⁵⁵) – מובן ש"ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" אינה תפילת שוא ח"ו אלא זה בודאי יכול להתקיים מיד⁵⁶, שהיום ממש – "אחכה לו בכל יום" – נראה בעיניי שלנו "בשובך לציון ברחמים".

וכאשר משיח יבוא היום, יתבטלו מיד "שלושת השבועות" המתחילים משבעה עשר בתמוז, שסיבתו (הראשונה) היא שבירת הלוחות שבאה בגלל חטא העגל כתוצאה מזה שניתנו ברעש⁵⁷; ולאידך גיסא – יהי' אז (המעלה של) ענין הרעש, והראי' שקוראים בתורה (ב"זמן מתן תורתנו") אודות הרעש, ו"מה להלן . . אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע" (כנ"ל). ובמילא נמצא שיש את שתי המעלות – שלילת וביטול הענין הבלתי רצוי, והמעלה דעצם ענין הרעש.

והכלי לזה, ויתירה מזה – מה שמקרב את כל זה, הוא מעשינו ועבודתינו (כדאיתא בתנאי⁵⁸), שזה פועל שמיד תבוא הגאולה, למטה מעשרה טפחים בטוב הנראה והנגלה, ו"ארו עם ענני שמיא"⁵⁹, וזוכים ל"תורה חדשה מאתי תצא"⁶⁰, אבל ביחד עם זה – זה בא בהמשך ובכח מתן תורה, כי מתן תורה לא יהי' עוד הפעם כמבואר בחסידות⁶¹,

(57) ראה המשך תעריב שם.

(58) רפליז.

(59) דניאל ז, יג. סנהדרין צח, א.

(60) ישעי' נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.

(61) סה"מ תרמ"ד (קה"ת, תשפ"ב) ע' שטז. תרמ"ז ע' פז. תרנ"ו (קה"ת, תשפ"ב) ע' שמו. המשך תרס"ו ע' כג. שם ע' תקמו. תער"ב ח"א ע' שסו. סה"מ תער"ב תרע"ו (קה"ת, תשפ"א) ע' קסג. עטר"ת ע' רצא. תרפ"ה ע' קצט. תש"ט ע' 57 (השני). ועוד.

(50) ע"פ ל' הכתוב – ס' שופטים יד, ד.

(51) ראה פיה"מ הקדמה לפ' חלק היסוד הי"ב.

(52) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים וכו'. וראה חבקוק ב, ג.

(53) שו"ע אדה"ז אר"ח סק"ו ס"ב. רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ו. טרוא"ח סקל"ה.

(54) ע"פ ל' חז"ל – ב"ק פה, א. ובכ"מ.

(55) נד, א.

(56) ראה אגה"ת פי"א (ק, א).

ובגאולה גופא יש את ה"ילכו מחיל אל חיל"⁶² בקדושה גופא כי אז מתבטלים כל הענינים הבלתי רצויים (כמבואר באגרת הקודש⁶³), עד שמגיעים ל"ראה אל אלקים בציון"⁶², במהרה בימינו ממש, ובשמחה ובטוב לבב.

— שיחה ב' —

ח. כמדובר לעיל, עיקר הענין בשבת זו הוא זה שהיא סיום התשלומין ד"זמן מתן תורתנו", היינו ענין התורה.

וכמדובר כמה פעמים, גם בשנה זו⁶⁴, שאע"פ שביום זה ובכל הזמנים יש ריבוי ענינים של קדושה ותורה ומצוות, "כל יומא ויומא עביד עבדתי"⁶⁵, הרי ביום זה הענין שהזמן גרמא וה"שער"⁶⁶ וה"זהיר טפיו"⁶⁷, מה שמאיר – הוא הענין ד(מתן) תורה, וע"י ה"שער" עולים שאר כל הענינים, עניני רשות – מאי קא משמע לן, ו"לא בשופטני עסקינן", אלא אפילו עניני קדושה.

כלומר, שהענין שהזמן גרמא בזמן זה הוא הענין דלימוד התורה לשמה, לשם התורה, היינו לא כמו שהתורה קשורה עם שום דבר אחר, אפילו לא עם ידיעת "המעשה אשר יעשון"⁶⁸ ו"אלה אשר לא תעשינה"⁶⁹, אפילו לא עם שאר עניני קדושה, אלא לימוד התורה לשם התורה – "יגדיל תורה ויאדיר"⁷⁰,

וזהו לימוד הן עבור קטן שבקטנים והן עבור גדול שבגדולים – שמתן תורה הי' עבור כל בני ישראל, וכל יהודי יורש את כל התורה, "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב"⁷¹ –

כפי שרואים בזה שחז"ל משתמשים ב"יגדיל תורה ויאדיר" לשתי דרשות נפרדות, אחת בקשר לקטנים, שמושיבין סופר (מלמד תינוקות) בצד הסופר (אע"פ שיש בזה את השאלה דהסגת גבול) מצד "יגדיל תורה ויאדיר", ולימוד שני בקשר לגדול שבגדולים, שאפילו אם משהו כבר למד את כל התורה כולה, וזהו ענין ברור שלא קיימים בו שום ספיקות, הוא לומד זאת בתורה מצד זה ש"יגדיל תורה ויאדיר"⁷².

(65) זהר ח"א רה, סע"א. ח"ג צד, ריש ע"ב.

(66) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 22. ועוד.

(67) שבת קיח, סע"ב. וראה אגה"ק סוס"ז.

(68) ל' הכתוב – יתרו יח, כ.

(69) ל' הכתוב – ויקרא ד, ב. ה, יז.

(70) ישע"י מב, כא. חולין סו, ב.

(71) ברכה לג, ד.

(72) ראה חולין שם.

(62) תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנה"ה, ס"א. וש"נ. – להעיר שע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו (אגרות קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא) – התחילו ב"א ניסן שנה זו אמירת מזמור זה. המו"ל. (63) סכ"ו.

(64) שיחות: ליל ה' דחה"ס (לעיל ח"א ע' 000). וש"נ; ש"פ בהר"ב (לעיל ע' 000).

ומזה מובן שהלימוד מ"זמן מתן תורתנו" – לימוד התורה לשם תורה (עבור "יגדיל תורה ויאדיר") – הוא אפילו עבור פשוט שבפשוטים וקטן שבקטנים, ולאידך גיסא זה מוכרח גם לגדול שבגדולים, "ראשיכם שבטיכם"⁷³.

ט. ובפשטות:

ההוראה בפועל מ"זמן מתן תורתנו" הוא, שכל אחד מישראל, מבלי הבט על מעמדו ומצבו, קטן שבקטנים עד גדול שבגדולים, צריך ללמוד תורה לשם התורה, לא עבור שום דבר אחר אלא כדי לדעת תורה באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר", באופן שהתורה חודרת במציאותו, וזה נוגע לו בנפש.

ובלשון כ"ק מו"ח אדמו"ר⁷⁴ לקראת "זמן מתן תורתנו", כפי שכבר נפוץ ברוב תפוצות ישראל – "קבלת התורה בשמחה ובפנימיות"⁷⁵: מבלי הבט על זה שלכל אחד מישראל יש ענינים אחרים בתורה ומצוות שעליו לעשות, שע"י ענינים אלו הוא באמת נעשה "גוי קדוש"⁷⁶, והם צריכים להיות בשמחה ובפנימיות, אעפ"כ לא מצינו נוסח ברכה כזה אלא בנוגע ל"זמן מתן תורתנו", שהלימוד מ"זמן מתן תורתנו" וההוראה בבואו מ"זמן מתן תורתנו" (שאז התורה עצמה היא הענין שהזמן גרמא וה"שער" לכל הענינים) הוא – שיהודי מקבל ולוקח את התורה בפנימיותו, זאת אומרת, לא רק שלומד תורה בפועל, אלא שהתורה חודרת בפנימיות נפשו, היינו שענין התורה, לימוד והבנת התורה, נוגע לו ביותר.

בערב "זמן מתן תורתנו" יש את הענין דהקדמת נעשה לנשמע והענין דכתרים, עם כל העילויים שבזה כמבואר בארוכה בחסידות (במאמר שלפני זה⁷⁷), וכמו כן צריך להיות ענין הענוה ויראת חטא בתור הכנה למתן תורה (כמבואר בארוכה בהתוועדות דערב חג השבועות⁷⁸), אבל כשמגיע "זמן מתן תורתנו" – ההוראה בפשטות היא שיש ללמוד תורה לשם התורה, כך שהתורה חודרת במציאותו.

י. ובכדי לדעת האם מתן תורה באמת פעל בו והוא הפיק את ההוראה מ"זמן מתן תורתנו" שהוא לומד תורה לשם תורה וזה נעשה מציאותו – יש על זה בחינה פשוטה:

כאשר יהודי לומד תורה כמו ש"זמן מתן תורתנו" תובע ממנו (לשם התורה ושזה נעשה מציאותו) – זה צריך לפעול עליו שאם הוא אינו מבין משהו או יש לו קושיא במה שלמד וחושב על זה כאשר עושה חשבון וסך-הכל מהיום לפני שנשכב לישון בלילה

(73) ל' הכתוב – ר"פ נצבים (כט, ט).

(74) ראה לקו"ש ח"ד ע' 1307. אגרות קודש אדמו"ר מלך המשיח שליט"א ח"י ע' קנב. ח"ח ע' תב. ועוד.

(75) בהנחה אחרת מובא ענין הנ"ל (בלי המשך

הביאור דלקמן בפנים) לעיל רס"ח.

(76) יתרו יט, ו.

(77) ד"ה בשעה שהקדימו (לעיל ע' 000). וש"נ.

(78) שיחת ש"פ במדבר (לעיל ע' 000).

(בקריאת שמע שעל המטה⁷⁹ וכיו"ב) – זה לא יתן לו להירדם [בדוגמת כפי שהי' במתן תורה ש"על כל דיבור ודיבור פרחה נשמתן"⁸⁰], לא מפני שהוא צריך לדעת את הענין בתורה עבור איזה דבר אחד וזה מפריע לו ואינו נותן לו לישון, ואפילו לא בכדי לדעת את "המעשה אשר יעשון", אלא הוא אינו יכול לישון מפני עצם הענין שהוא אינו מבין את הענין בתורה!

בשלמא במשך היום כולו, הרי לכל אדם יש עסקים אחרים (ע"פ תורה) חוץ מלימוד התורה, ובמילא אי אפשר לדעת אז האם הוא למד תורה באופן כזה, ואז אי אפשר תמיד לתבוע שילמד כך; אבל עכ"פ בלילה, לפני שנשכב לישון, כשמתבונן שוב ועושה חשבון היום, תובע ממנו "זמן מתן תורתנו" שהענין שאינו ברור לו או הקושיא בתורה שלמד ביום לא יתן לו לישון.

וזהו בחינה בפועל כשבא מ"זמן מתן תורתנו" ולמד מזה בנוגע לעצמו שעליו ללמוד תורה לשם התורה וזה נעשה מציאותו, עד כדי כך שכאשר הוא אינו מבין ענין שלמד – זה מפריע לשינתו.

לא מדובר שהוא אינו חושב אודות עניני חול וכיו"ב וזה לא נותן לו לישון, כי "לא בשופטני עסקינן", אלא אפילו לא עניני קדושה אחרים – כי כאן מדובר אודות הלימוד מ"זמן מתן תורתנו", שאז התורה היא הענין שהזמן גרמא וה"שער" לשאר כל הענינים, שזה מלמד יהודי שדוקא ענין בלימוד התורה, שאינו קשור עם שום דבר אחר, אפילו לא עניני קדושה, אלא דוקא ענין התורה לשם התורה אינו נותן לו לישון, כי הוא עדיין אינו מבין אותו.

לכאורה, יכול משהו לטעון: למאי נפקא מינה אם הוא מבין את התורה אם לאו, ומהו הרעש שאינו מבין ענין בתורה – מהו הפלא בכך, הרי מדובר אודות חכמתו ורצונו של הקב"ה⁸¹?! אדרבה – טוען הוא – ההתיימרות להבין בשכלו את התורה שהיא חכמתו ורצונו של הקב"ה – הוא חוצפה הנובעת מגאווה...!

אומרים לו: זהו באמת החידוש דמתן תורה, שהתורה אינה נשאת חכמתו ורצונו של הקב"ה למעלה, אלא הקב"ה נתן את ה"חמדה גנוזה" שלו (ש"גנוזה לך") לבני ישראל דוקא למטה בעולם הזה הגשמי, ודוקא בגלל זה המלאכים הרעישו ("האָבן די מלאכים געשטורעמט")⁸²! והכוונה בנתינת התורה למטה היא שיהודי ילמד זאת ויבין זאת בשכלו והבנתו וזה יחדור בו,

סע"ב. וראה תניא רפ"ד. פל"ו (מו, ריש ע"ב). ובכ"מ.

(81) תניא פ"ד (ח, סע"א-ב).

(82) שבת שם, סע"ב ואילך.

(79) ראה זח"ג קעח, א. אוה"ת ואתחנן ע' קסט.

סה"מ קונטרסים ח"א קסה, א. סה"ש תש"ג ע' 126. ובכ"מ.

(80) ראה שבת פח, ב. שמו"ר פכ"ט, ד. זח"ב פד,

ולכן, כשבא "זמן מתן תורתנו" מידי שנה בשנה – צריך יהודי "לקבל" את התורה, וכאמור, לקבלה בפנימיות, עד שהתורה נעשית דבר הנוגע לו. וא"כ, מה זאת אומרת מה הרעש שהוא אינו מבין? הוא חייב להבין זאת! וכאשר הוא אינו מבין זאת, זה מפריע לו וזה אינו נותן לו לישון (כמו שהי' במתן תורה אז, ש"על כל דיבור ודיבור פרחה נשמתו")!

וכאמור, יש בחינה פשוטה האם מתן תורה באמת פעל בו: בנוגע לענינים אחרים זקוקים ליגיעה שלימה בכדי לדעת האם המצאה חדשה באה מהיצר טוב שלו או זוהי אמתלא מהיצר הרע שלו, או שאינו יודע האם האמתלא באה מהיצר טוב שלו או מהיצר הרע שלו וכיו"ב. בנוגע להבדלה בין קודש לחול – הוא אינו זקוק ליגיעה כזו כדי להבין, אבל כשמדובר אודות חוט השערה או חילוק בקודש גופא, הוא זקוק ליגיעה שלימה (כפי שמפרש רש"י בנוגע לחוט השערה⁸³); משא"כ בענין זה יש אבן הבוחן בפשטות האם מתן תורה מעל בו: האם ענין בתורה אינו נותן לו לישון, או שזה אינו מפריע לו ונותן לו לישון!

שזוהי בחינה שבה אינו יכול לרמות את עצמו; אם הוא טיפש ורוצה מלכתחילה לרמות את עצמו – גם בזה הוא יכול לרמות את עצמו, אבל "לא בשופטני עסקינן", כאשר מדובר אודות אדם נורמלי הוא אינו יכול לרמות את עצמו בזה: הוא רואה מיד האם הוא יכול לישון או אינו יכול לישון, ויודע מיד מה מפריע לו ואינו נותן לו לישון! ומה שעדיין אינו יודע בעצמו – יבחן את עצמו היום בלילה...

וזוהי ההוראה בבואנו מ"זמן מתן תורתנו" – שכל אחד צריך ללמוד תורה באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר", לא בגלל שום ענין אחר אלא בגלל התורה עצמה, וזה צריך לחדור בו כל כך שכאשר הוא אינו מבין משהו, זה אינו נותן לו לנוח ולישון!

ואין זה ענין שנותנים ליהודי עוד עול בכדי שיתייגע ח"ו, ואין כוונת הדברים לגרום לרגש של צער, אלא כמאחז"ל⁸⁴ עה"פ "יגדיל תורה ויאדיר" (כפי שאומרים אחרי כל פרק מפרקי אבות⁸⁵, שמתחילים עוד הפעם בשבת שלאחר חג השבועות, לפי ה"יש נוהגין" ללמוד פרקי אבות "כל שבתות הקיץ"⁸⁶) – "רצה הקב"ה לזכות את ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר", אין זה עוד עול ויגיעה, אלא אדרבה – זכות, כולל גם זכות מלשון זיכוי⁸⁷, בכדי לזכך את בני ישראל! הקב"ה אינו רוצה שיהיו לו טענות לבני ישראל ח"ו, הוא רוצה לזכות את בני ישראל!

(86) סידור אדה"ז לפני פרקי אבות.

(87) לקו"ש שם ע' 412.

(83) בראשית ב, ב.

(84) משנה סוף מכות (כג, ב).

(85) ראה לקו"ש ח"י ע' 409. וש"נ.

יא. וכאמור, הוראה זו היא עבור כל בני ישראל, מקטן שבקטנים עד גדול שבגדולים (כי בשני הקצוות יש את הענין ד"יגדיל תורה ויאדיר"):

"זמן מתן תורתנו" צריך לפעול על ילד קטן שיהי' נוגע לו החומש שלומד לא רק מפני שאז הוא יודע כיצד עליו להתנהג, או בגלל שעליו לציית לאביו או אמו שציוו עליו ללכת ל"חדר" וללמוד חומש, או מפני שמציית למלמד שלו – בודאי שעליו לציית להוריו, "כבד את אביך ואת אמך"⁸⁸, ולמלמד שלו, והרי אי אפשר להתחיל עם לימוד התורה לשמה, אלא יש צורך להתחיל באופן ד"שלא לשמה"⁸⁹; אבל מה הוא לוקח מ"זמן מתן תורתנו" – שהוא לומד תורה עבור תורה, ונוגע לו הענין בחומש שלמד עבור ענין זה עצמו.

והבחינה לזה היא בפשטות:

כשהילד הקטן עומד ללכת לישון בערב, והוא מתבונן במה שאירע עמו במשך היום ומה למד ב"חדר" (הוא עדיין ילד קטן ועדיין אינו שייך לקריאת שמע שעל המטה, אבל לפני השינה הוא חושב על מה שעשה ביום), והוא תופס שיש מילה בחומש שאינו מבין או יש לו קושיא (או אם הוא מבוגר יותר – ענין בפרש"י) – זה אינו נותן לו לישון; לא מפני שלא יצא י"ח למלמד שלו או לאביו או אמו, אלא אפילו אם הוא יצא י"ח כלפיהם לגמרי והם מרוצים ממנו, הוא אינו יכול להירדם כי הוא אינו מבין מילה בחומש!

יב. עד"ז היא גם ההוראה בנוגע לגדול שבגדולים, ולדוגמא – רבנים:

רב הוא מורה הוראה, מורה צדק, הוא צריך לפסוק שאלות ולהראות לקהילתו את "המעשה אשר יעשו" ו"אלה אשר לא תעשינה", "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא"⁹⁰. שזהו ענין הכי נעלה, ובודאי צריך רב לקיים זאת בשלימותו ועם כל האחריות וכו', מכיון שזוהי שליחותו בעולם.

ואעפ"כ, כשמגיע "זמן מתן תורתנו", זה מלמד את הרב שעליו להיות מונח בלימוד התורה – לא רק בחלק ההלכה שבזה בכדי לדעת כיצד לפסוק שאלה של יהודי, שבודאי זהו ענין הכי חשוב, אבל "זמן מתן תורתנו" מלמד אותו שעליו להיות מונח בתורה לשם תורה ("יגדיל תורה ויאדיר"), היינו אפילו בענינים בתורה כמו פלפולי דאורייתא או קדשים וכיו"ב שאינו נוגע בזמן הזה,

ועד כדי כך הוא צריך להיות מונח בזה, שאם יש לו שם קושיא או דבר שאינו ברור – זה אינו נותן לו לישון, לא מפני שזה נוגע לו בכדי שיידע כיצד לפסוק שאלה, אלא מפני שהענין בתורה מצד עצמו מפריע לו ואינו נותן לו לישון!

88 יתרו כ, יב. ואתחנן ה, טז.

89 פסחים נ, ב. וש"נ. ירושלמי חגיגה פ"א ה"ז. (90) יומא כו, א.

רמב"ם הל' ת"ת פ"ג ה"ה. הל' תשובה פ"י ה"ה.

יג. ועד"ז מנהל של ישיבה:

התפקיד של מנהל הישיבה הוא לדאוג להחזקת הישיבה, להשתדל להשיג יהודים שיתמכו בישיבה, "תומכי" מאושר⁹¹, "אל תקרי מאושר אלא מראשו"⁹², ולוודאות שכל הענינים בישיבה יהיו כדבעי ובשלימות – הן ענינים גשמיים ועאכו"כ ענינים רוחניים. שאלו הם דברים הכי נעלים, ומובן ופשוט שהמנהל צריך להיות מונח בזה לגמרי ולקיים זאת בשלימות.

אבל כאשר עומדים ב"זמן מתן תורתנו", זה מלמד אותו שעליו ללמוד תורה לשם התורה ושזה יהי' מציאותו. והבחינה לזה שמתן תורה נעשה דבר אחד איתו הוא – שכאשר הוא נשכב לישון הוא אינו יכול להירדם, לא מפני שחסר כסף לישיבה, ולא מפני שחסר ביראת שמים בישיבה – בודאי שזה צריך להפריע לו, ואין למעלה מזה, ועאכו"כ בישיבה חסידית שבה צריכה להיות יראת בוש, יראה עילאה⁹³, ומובן שהמנהל צריך לעשות את כל התלוי בו שזה יהי' בשלימות וזה צריך להפריע לו, ואפילו כשזהו כבר בשלימות צריכים תמיד להוסיף בזה ("מעלין בקודש"), אבל מה מלמד אותו מתן תורה, מהי הראי' שמתן תורה פעל בו – כאשר הוא אינו יכול לישון כי מפריע לו רמב"ם או תוספות שהוא לא הבין!

שואלים אותו: נו, הוא אינו מבין את התוספות – מה רעש?! יש אלפי תוספות! הוא יודע שבאמת אין רעש, אבל ביחד עם זה הוא למד את התוספות הזה והוא אינו מבין אותו, וזה מפריע לו ואינו נותן לו לישון!

ואם זה אינו מפריע לו, זהו סימן שמתן תורה לא פעל עליו!

יד. ועד"ז בנוגע לראש ישיבה:

ראש ישיבה צריך להיות מונח בזה שיתן שיעור טוב לתלמידיו וזה יקלט אצלם, ולשם כך מכין את השיעור באופן של חריפות ופלפול.

ומדובר אודות ראש ישיבה אמיתי, שאחרים מינו אותו, לא שהוא עצמו מינה את עצמו, שאז הוא יכול להגזים או לא להעריך נכון, להקטין או להגדיל את מעמדו ומצבו – תפקידו של ראש ישיבה אמיתי הוא שילמד עם תלמידיו ויתן להם דרך בלימוד התורה.

בודאי שעליו לקיים את שליחותו בתכלית השלימות; אבל מתן תורה מלמד אותו שעליו ללמוד תורה לא רק לשם זה שיוכל למסור זאת אח"כ לתלמידיו באופן טוב, אלא לשם התורה.

(93) ראה תניא ספכ"ג. פמ"א (נו, סע"א). פמ"ג.
סידור (עם דא"ח) קנא, ג ואילך.

(91) משלי ג, יח.
(92) זח"ג נג, ב. וראה סה"מ תרצ"ט ע' 68 ואילך.

והבחינה לזה היא, שכאשר הוא אינו מבין – כפי שאמר לי פעם ראש ישיבה ליטאי – את המחלוקת בין סומכוס לרבנן, הוא אינו מבין את החילוק בין הסברות שלהם, אפילו אם זה אינו נוגע לשיעור לתלמידיו – זה אינו נותן לו לישון, ולא מפני שזה נוגע לשיעור שלו לתלמידיו מחר, אלא מפני שעצם הענין בתורה מפריע לו!

וכל זה – אע"פ שבעיר שבה גר הראש ישיבה לא היתה אצלו שלימות בבני חיי ומזוני ריחי, ונוסף לזה הרי עליו לחשוב אודות "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"⁹⁴, אבל מה הפריע לו ולא נתן לו לישון – שהוא אינו מבין את החילוק בין סברת סומכוס וסברת רבנן!

אין לך עוד דאגות?! אבל מתן תורה פועל עליו שנוגעת לו התורה שלומד, וכאשר הוא אינו מבין ענין – הוא אינו יכול לישון, מבלי הבט על מעמדו ומצבו בשאר כל הענינים!

ועד"ז בנוגע למשפיע בישיבה, שענינו להשפיע וללמוד חסידות עם התלמידים: מתן תורה פועל בו, שהוא צריך ללמוד מאמר חסידות באופן שאם הוא אינו מבין משהו או יש לו קושיא וכו' – זה אינו נותן לו לישון, לא מפני זה שהוא צריך להשפיע, אלא מפני שעצם הענין במאמר (או בנגלה) מפריע לו עד כדי כך שהוא אינו יכול לישון.

וכן שלח, שהתעסקותו וכל חיותו הוא בהפצת המעיינות חוצה – הרי אין לך דבר גדול מזה, שכן עי"ז פועלים את קיום הבטחתו של מלך המשיח שיבוא כאשר "יפוצו מעיינותיך חוצה"⁹⁵; אמנם ביחד עם זה, תובע "זמן מתן תורתנו" שלימוד והבנת התורה יהי' דבר הנוגע לו, עד שאינו יכול לישון בגלל שלא הבין ענין בתורה!

טו. ועד"ז בנוגע לכל עסקן ציבורי:

עוסק בצרכי ציבור הוא ענין הכי נעלה שדוחה תלמוד תורה⁹⁶. וכידוע שתי הדעות⁹⁷ האם עי"ז "תורתו משתמרת"⁹⁸ (שלא חסר כלום בתורתו) או "ברכה ניתנת בתורתו"⁹⁹ (שמיתוספת ברכה והוספה בתורתו)¹⁰⁰. וכפי שההלכה היא, שכאשר עוסק בצרכי ציבור פטור ממצוות אחרות.

97 לקו"ש חט"ז ע' 375.

98 ראה ברכות לב, ב.

99 ראה ירושלמי ברכות פ"ה ה"א.

100 בהנחה אחרת: לא זו בלבד ש"העוסק בצרכי ציבור כעוסק בדברי תורה" (ירושלמי שם. רמב"ם הל' תפלה פ"ו ה"ח), אלא עוד זאת, ש"צרכי רבים עדיף מדברי תורה בתורתו אומנתו" (לחם משנה הל' ק"ש פ"ב ה"ה. וראה לקו"ש שבהערה 96).

94 ואתחנן ד, טו. ראה ברכות לב, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם. רמב"ם הל' רוצח ושמירת נפש פ"א ה"ד. שו"ע אדה"ז חו"מ הל' שמירת גוף ונפש ס"ג. תורה ושומר – שבועות לו, א. ועוד.
95 אגה"ק הידועה דהבעש"ט – נדפסה בכש"ט (הוצאת קה"ת) בתחלתו. ובכ"מ.
96 ראה לקו"ש ח"כ ע' 248 הערה 40. וש"נ. וראה לקו"ש חט"ז ע' 380 ובהערה 47 שם.

ואעפ"כ מלמד אותו מתן תורה שהוא צריך ללמוד תורה באופן שזה ייעשה המציאות שלו, ויש לו על זה את הבחינה, שאם הוא אינו מבין משהו זה מפריע ("באדערט" בלשון המדינה) לו ואינו נותן לו לישון.

הן אמת שהוא עסקן ציבורי וצריך להתעסק בצרכי ציבור באמונה, היינו שהוא צריך להיות מונח בזה, וכאמור גודל הענין דעוסק בצרכי ציבור שזה דוחה תלמוד תורה, ו"תורתו משתמרת" וכו' – הכל נכון ואמת, והכל כתוב בתורה; אבל מה פועל בו מתן תורה – שלימוד התורה שלו אינו נותן לו לישון!

טז. ועד"ז היא ההוראה ממתן תורה לכל אחד מישראל – באיזה שטח רק ימצא הוא יכול לפרש זאת בעניניו (ובודאי אין צורך להביא דוגמאות נוספות לדבר, שהרי הענין פשוט ומובן לכל) – שמבלי הבט על שליחותו בעולם ועל עניני הקדושה שהוא עושה, פועל בו מתן תורה שילמד תורה לשם תורה, כך שזה נוגע לו, ועד כדי כך שאם הוא אינו מבין משהו – זה אינו נותן לו לישון.

וכאמור, זה שייך לכל אחד מישראל, מקטן שבקטנים עד גדול שבגדולים, מבלי הבט על שליחותו בעולם, כי במתן תורה ניתנה כל התורה בתור ירושה לכל ישראל; החילוק הוא רק איזה חלק בתורה הוא לומד, האם "בן חמש למקרא", "בן עשר למשנה" או "בן חמש עשרה לגמרא"¹⁰¹, פשט רמז דרוש או סוד, נגלה דתורה או פנימיות התורה, חסידות, שכל זה הוא חלק מעצם אחד – תורה, ו"עצם כשאתה תופס בחלקו אתה תופס בכולו"¹⁰²; איזה ענין בתורה שרק ילמד, נגלה או מאמר חסידות, פועל בו מתן תורה שלומד זאת לשם התורה וזה נעשה מציאותו, כך שזה אינו נותן לו לישון עד שמבין את הענין.

אם הוא בן קטן או בת קטנה – הוא אינו יכול להירדם עד שיבין את המילה בחומש, ואם הוא אינו מבין זאת הוא רץ בבכי' לאביו או אמו שיסבירו לו זאת.

אם הוא כבר אחרי בר מצוה – הוא בא לבכות לאבינו שבשמים שיסביר לו את הענין בתורה שעדיין אינו מבין, ו"מתוך שאמיתי הוא"¹⁰³ הוא אומר להקב"ה את האמת, שאין הפירוש שחסר לו רק הבירור בענין זה בתורה, חסר לו גם בכני חיי ומזוני רויחי וכו"ב, אבל עכשיו הוא מדבר אודות מה שמתן תורה הכניס בו, שכאשר הוא אינו מבין ענין בנגלה או בחסידות – זה אינו נותן לו לנחם והוא רוצה להבין זאת.

וכאמור לעיל, החידוש בלימוד מ"זמן מתן תורתנו" אינו רק שהוא אינו מונח בעניני חול, כי מאי קא משמע לן, "לא בשופטני עסקינן", ואפילו לא בעניני קדושה, ואפילו

ריש ע"ב). וש"נ.

(101) אבות פ"ה מכ"ב.

(103) ראה יומא סט, ב.

(102) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סימן קטז (צט),

לא בשליחותו בעולם, אלא בתורה לשם התורה, והבחינה על זה היא, שדוקא ענין זה בתורה אינו נותן לו לישון.

כלומר, לא ח"ו שהוא אינו צריך לקיים את שליחותו בעולם ולעשות שאר עניני קדושה ותורה ומצוות, בודאי עליו לעשות את הכל בשלימות, וכל זה כתוב בתורה; אבל לא את זה מלמד מתן תורה, מתן תורה מלמד אותו שעליו להיות מונח בתורה לשם התורה, והבחינה על זה היא שזה אינו נותן לו לישון.

יז. וישנה עצה כיצד אפשר לפעול בקלות שענין שאינו מבין בתורה יפריע לו עד שזה לא יתן לו לישון.

כיצד אפשר לפעול זאת בקלות, לכאורה זה דורש עבודה קשה וגדולה?

ויובן זה ע"פ דברי ר' יוחנן בן זכאי לתלמידיו¹⁰⁴ (כמובא בתניא¹⁰⁵) "יהי רצון שתהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם".

ועד"ז בנוגע ללימוד התורה: רואים בפועל שכאשר לומדים תורה עם חבר (פלפול חברים) וכיו"ב, ולא מבינים ענין שלומדים, או לא יכולים לתרץ קושיא שהשני שואל, או לשאול קושיא על מה שהשני אומר – מתביישים בפני השני, כי זה אינו לפי כבודו שהשני רואה שהוא אינו מבין, מצד ה"מורא בשר ודם" שחזק יותר מ"מורא שמים".

זאת ועוד:

כאשר ילד קטן יגש ליהודי עם זקן לבן וישאל אותו שאלה בחומש והיהודי לא יידע מה לענות – הוא יתבייש מהילד שרואה שהוא אינו יודע את הענין, והילד יאמר לו (עם הכבוד המתאים): אַהָא – אתה עם הארץ בענין זה!

לכאורה, מדוע שיהודי מבוגר עם זקן לבן יתבייש מילד קטן, ובפרט שהוא סוחר או אפילו ראש ישיבה ששאלו אותו שאלה בענין שאינו לומד עכשיו, הרי הוא אינו מחוייב להיות הלמדן הכי גדול ו"גדול הדור" שיודע את כל התורה כולה על המקום, ומדוע שיתבייש? הן אמת ש"הכל לפי המבייש והמתבייש"¹⁰⁶, אבל מדוע שיתבייש מזה מלכתחילה?

אבל בפועל רואים שהוא מתבייש מהילד!

ובפרט שהילד אינו מחזיק את זה כסוד, לא מפני שהוא רוצה להקניט לו אלא כדרך הילדים שבתמימותם הם מספרים כפי שהענין הוא, והילד מספר בהתפעלות לכל חבריו: אין זה פלא שאינני יודע את הפירוש בחומש, כי אני לא היחיד – אותו יהודי עם

(106) ב"ק פג, ב (במשנה).

(104) ברכות כח, ב.

(105) פמ"א (נז, א).

הזקן הלבן ג"כ אינו יודע את הפירוש! כך שכל הילדים בגן הילדים ("קינדערגארטן") יודעים שיהודי זה אינו יודע את הפשט בחומש!

ורואים בפועל שהיהודי עם הזקן לבן יתבייש מזה!

ואין צורך בראיות על זה, ואין להאריך בדבר הפשוט – כל אחד יכול בעצמו לנסות ולראות זאת.

ועפ"ז ישנה העצה כיצד אפשר לפעול בקלות שקושיא בתורה שלומד תפריע לו ותהי' נוגעת בנפש עד שזה לא יתן לו לישון – עי"ז שישתמש בענין ד"מורא בשר ודם" שמתבייש מהשני כאשר אינו יודע ענין בתורה. ואע"פ שזהו שלא לשמה – הרי הכוונה בזה היא שמתוך ה"שלא לשמה" יבוא ללימוד תורה באופן שזה נוגע לו וקושיא או אי-הבנה בתורה מפריע לו ואינו נותן לו לישון. ומובן שלא יהי' צורך באריכות זמן כדי שיבוא לדרגא ד"לשמה" – מכיון ש"זמן מתן תורתנו" מסייעו.

באים הלמדנים והעסקנים והעקשנים וטוענים: מי אומר שזה יפעל שילמד תורה באופן כזה? ועונים להם: אין לכם מה להפסיד – תנסו ותראו בעצמכם! ואז יווכחו לדעת שהדבר מועיל עוד יותר ממה שנאמר כאן!

ית. מזה יש גם הוראה (נוסף להנוגע ללימוד התורה בעצמו) בנוגע לעבודה דהפצת היהדות עם הזולת, ההתעסקות במבצעים:

מכיון שמתן תורה הי' לכל בני ישראל ללא יוצא מן הכלל, והלימוד מזה שלימוד התורה צריך להיות באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר" (מבלי הבט על מעמדו ומצבו ושאר כל הענינים שלו, אפילו ענינים דקדושה) הוא לכל בני ישראל בלי יוצא מן הכלל מקטן שבקטנים עד גדול שבגדולים (החילוק הוא רק איזה חלק בתורה הוא לומד באופן כזה, כנ"ל בארוכה) – מובן שזהו גם עבור יהודי שעדיין אינו שומר בשאר עניני תורה ומצוות. והיינו, בפשטות:

בבואנו מ"זמן מתן תורתנו" ישנה ההוראה, שצריכים לצאת ולדבר עם יהודים, מבלי הבט על מעמדם ומצבם בשמירת התורה ומצוות, שילמדו תורה לשם התורה עצמה, לא עבור שום דבר אחר, כך שזה יהי' נוגע להם בנפש.

ואדרבה: קל יותר לפעול זאת על מישוהו שאינו שומר תורה ומצוות מלפעול עליו שיקבל עול תורה ומצוות, כי תורה הרי היא (גם) דבר שבשכל, כפי שאפשר להסביר לכל אחד, ובמילא אפשר לפעול עליו שיתעסק בזה בלהט ("ער זאל זיך אין דעם קאכן") מצד השכל שבוזה (איי, יש עוד ענינים שכליים בעולם – אבל גם תורה היא ענין של שכל), כי הוא מחזיק את עצמו לבר שכל ומתעסק בלהט ויש לו תענוג ("געשמאק") בשכל, וכאשר הוא אינו מבין משהו – זה מפריע לו ואינו נותן לו לישון, כך עליו ללמוד את שכל התורה.

בלתי מוגה

זהו אמנם שלא לשמה, אבל מזה יבוא סוף-סוף לתורה לשמה.

בודאי שיש לפעול עליו שיהי' שומר בכל התורה והמצוות, ובשעת מעשה שמדברים איתו אודות לימוד תורה אומרים לו שיש תרי"ג מצוות וז' מצוות דרבנן וכו' ושלמותו היא כאשר הוא מקיים את כולם וכו';

אבל מה ש"זמן מתן תורתנו" מלמד אותו במיוחד הוא, שילמד תורה לשם התורה עצמה (לא רק עבור "המעשה אשר יעשון"; גם זה צריך להיות, אבל מתן תורה מלמד בעיקר אודות לימוד התורה לשם התורה), ושזה יהי' המציאות שלו, כך שאם הוא אינו מבין משהו בתורה – זה יהי' נוגע לו ויפריע לו עד שזה לא יתן לו לישון.

ומכיון שאי אפשר לדבר איתו שני דברים בבת אחת¹⁰⁷, מתחילים לדבר איתו (כשבאים מ"זמן מתן תורתנו") אודות ענין התורה (ענין שהזמן גרמא) שיש לו שייכות גם אליו, וזה ימשוך אותו ללימוד התורה, ואח"כ "מצוה גוררת מצוה"¹⁰⁸, והוא יבוא לכל שאר המצוות¹⁰⁹. ואדרבה, כנ"ל – לימוד התורה קל יותר לפעול עליו משאר המצוות מצד השכל שבדבר, וזה ימשוך אותו בקלות יותר.

א"י, בשעת מעשה שמדברים איתו שילמד תורה לשם התורה הוא עדיין אינו שומר תורה ומצוות – זהו כח התורה, שמבלי הבט על המעמד ומצב של יהודי, זה מעלה אותו, ולכן עליו ללמוד תורה (ועד באופן ד"יגדיל תורה ויאדיר") מבלי הבט על מעמדו ומצבו בשאר הענינים.

ובזה יש את ההוראה הנוספת מפרשתנו – פרשת נשא (השבת ותשלומין ד"זמן מתן תורתנו): מתן תורה פעל את הענין ד"נשא את ראש" דכל בני ישראל, עד בדרגא ד"גולגלותם".

ומזה היא גם ההוראה בבואנו מ"זמן מתן תורתנו" ובעמדנו בשבת פרשת נשא:

מבלי הבט על המעמד ומצב של יהודי בשמירת התורה ומצוות, צריכים לפעול עליו שילמד תורה, שכח התורה עצמו פועל שיהי' "נשא את ראש", זה מנשא אותו, ולא רק את החלק התחתון שלו, אלא גם "את ראש"; כאשר הפעולה עם הזולת היא בנוגע לענין של מעשה בפועל – הרי זה קשור עם הגבהת והרמת אברי המעשה שלו, משא"כ כאשר פועלים עליו לעסוק בתורה – הרי זה הענין ד"נשא את ראש", הגבהת והרמת הראש, שמונח בתורתו של הקב"ה, ובדרך ממילא נעשית כבר הגבהת והרמת הגוף כולו.

(109) ראה בארוכה שיחות: ש"פ בראשית התוועדות ב' (לעיל ח"א ע' 000 ואילך); ש"פ נח (שם ע' 000 ואילך). ועוד.

(107) מכילתא יתרו כ, ח.
(108) אבות פ"ד מ"ב.

ועד שנעשה "בהעלותך את הנרות"¹¹⁰ כפרש"י "עד שתהא שלהבת עולה מאליי": בתחילה יתכן שיצטרכו להשתדל איתו שוב ושוב ("מיט יענעם קנעלן און קנעלן") שילמד תורה, אבל אח"כ יהי "שלהבת עולה מאליי".

יט. ויהי רצון, שבקרוב ממש יהיו שני הענינים – "נשא" ו"בהעלותך": ה"נשא את ראש" האמיתי בגאולה האמיתית והשלימה, ואז יהי "בהעלותך את הנרות", "עד שתהא שלהבת עולה מאליי" – הדלקת המנורה, "נרות של ציון"¹¹¹, בבית המקדש השלישי, ביחד עם קיום היעוד "ראה אל אלקים בציון",

בארצנו הקדושה, בירושלים עיר הקודש, ובבית המקדש, שיבנה במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

כ. מאמר (כעין שיחה) ד"ה כה תברכו גו' (נדפס לעיל).

(111) יל"ש ר"פ בהעלותך.

(110) בהעלותך ח, ב.

יומן ר' מאיר הארליג ע"ה – תשל"ח

כמו בכל יום, ואחרי זה הלך לביתו ושב בשעה 7:20, ובשעה 8:10 הי' יחידות עד 8:45, ואחרי זה דיבר עם רזניק שנתן לו פ"נ, ואחרי זה (?? להיות ? כרגיל) וגם אמר לו שיהי' התוועדות במוצאי שבת קודש, ואחרי זה הי' מעריב, ואחרי זה הלך לביתו בשעה 11:40.

• יום רביעי, ט' סיון •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:15 ואחרי זה הי' הסדר כמו בכל יום ואחרי זה הי' מנחה כמו בכל יום וגם הלך לביתו בשעה 6:10 ושב בשעה 7:10 ואחרי זה הי' הסדר כמו בכל יום ואחרי זה הי' מעריב כרגיל ואחרי זה הלך לביתו בשעה 11:20.

גם [סיפר?] השערות שלו.

• יום חמישי, יו"ד סיון •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:10

• יום שני, ז' סיון –

ב' דחג השבועות •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:15, ואחרי זה בא להלל והי' הסדר כמו ביום א', ואחרי זה הלך לביתו בשעה 3:10 ושב בשעה 4:10, והי' מנחה בשעה 7:45, ואחרי זה בשעה 8:15 בא להתוועדות. א' ענינים של שבועות, ואחרי זה מאמר, ואחרי זה ענינים של חינוך וענינים של [כינוס תורה?] וענינים של [פועל?] ואחרי זה מבצעים וכו' וגמר בשעה 10:50, והי' ברכת המזון, אחר כך הבדלה וכוס של ברכה, וגמר בשעה 11:40 ואחרי זה הלך לביתו בשעה 12:20.

• יום שלישי, ח' סיון –

אסרו חג •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:10, ואחרי זה הי' בחדרו, ואחרי זה הי' מנחה

בלתי מוגה

ואחרי זה ה' מנחה כמו בכל [שבת] ואחרי זה גם מעריב, והלך לביתו בשעה 9:30 ושב בשעה 9:50 ובשעה 10:15 בא להתוועדות. א' ענינים של [תשלומין?], ואחרי זה מאמר, ואחרי זה על פרקי אבות [לקולוי"צ?] רש"י וגם ענינים של ארץ ישראל וגם ענינים של מבצעים, וגמר בשעה 1:50, ואחרי זה הלך לביתו בשעה 2:10.

• יום ראשון, י"ג סיון •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:10, ואחרי זה ה' מנחה כמו בכל יום, ובשעה 4:00 בא למטה ודיבר אל בית רבקה עד 4:40, ואחרי זה הלך לביתו, ומעריב ה' כמו בכל יום, ואחרי זה הלך לביתו בשעה 11:40. וגם ה' קידוש לבנה.

והי' קריאת התורה כמו בכל יום ואחרי זה הלך למקוה ואחרי זה הלך לאהל עם בגד של שבת בשעה 3:30 ושב בשעה 8:20 והי' מנחה ואחרי זה בשעה 9:30 ה' מעריב ואחרי זה הלך לביתו בשעה 10:45.

• יום שישי, י"א סיון •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 10:10 ואחרי זה ה' הסדר כמו בכל ערב שבת ואחרי זה ה' קבלת שבת כמו בכל פעם ואחרי זה הלך לביתו בשעה 10:10.

• יום שבת קודש פ' נשא,

י"ב סיון •

כ"ק אד"ש בא ל-770 בשעה 9:50 והי' קריאת התורה וגם מוסף ואחרי זה הלך לביתו בשעה 3:30 ושב בשעה 6:10

מכתב ר' אברהם יצחק ברוך שי' גערליצקי – תשל"ט

כאן, מסתמא שמעתם כל ההוקאפס דשבוע העברה ממוצש"ק, יום א' לנשי חב"ד, יום ב' התוועדות ממש פתאומית (ומסתמא זענט איהר געלאפן [= רצתם] לפנות בוקר עם הפעדזשאמעס וכו' כי ה' ממש 10 מיניט נאוטעס [= דקות התראה]) ומיום ד' שבאמת לא חשבו שיהי' התוועדות כיון שכ"ק אד"ש הלך על הציון, ולאחרונה אין התוועדות באותו יום שהולך על הציון, ולפועל כפי ששמעת חילק סידורים (יותר מ1400 בלי ע"ה) עם מכתב ודולאר, כמוכן שגם [...] תחי' קיבלה ב"ה מידו הק', ה' ניכר מאד שכ"ק אד"ש איז פארמאטערט [= עייף], כי ה' כל היום על הציון וכו' וכשנתן בידו הימנית, תמן ידו הימנית

ב"ה. יום ראשון אסרו חג השבועות תשל"ט

ברוקלין נ.י.

כבוד אחי היקר והנעלה הרה"ת המצויין יוסף שמואל יהושע שי', וגיסתי היקרה תחי' ובתם מינדל ביילא תחי'.

שלום רב וברכה מרובה!

ראשית כל תקותינו שהחג עבר אצלכם בהצלחה וקיבלתם את התורה בשמחה ובפנימיות, ב"ה כאן הכל עבר בהצלחה והכל הוא בסדר, כן יתן ה' וכה יוסיף.

[...]

עכשיו אתחיל לכתוב קצת מהנעשה

שם של ליובאוויטש, ומתחילה לא ידעו שזהו מליובאוויטש והדפיסו זה בהעתון, אלא שממש לפני ה"דיסטריביושאן" [= ההפצה] האבען זיי זיך געכאפט אז דאס איז ליובאוויטש [= הם תפסו שזהו ליובאוויטש], וכמובן דלא פרסמו זה אלא הדפיסו גליון אחר וכו'.... כן הי' זה כאן על הראדיא בכמה סטיישאנס [= ערוצים], כי באמת לא הי' עדיין כפי זכרוני אזוי שטארק [= כ"כ חזק] בנוגע להפצת הענין בכל מקום וכו'.

כנראה ש[...], שי' עם המשפחה שיחיו יכנסו ליחידות הלילה או למחר בשביל הבר מצוה אי"ה, וכן [...] יכנס לבדו לפני נסיעתו.

בנוגע להמודעה של ה"טיימס" ציוה כ"ק אד"ש אז מען זאל עס ווייזען א "פראפעשענעל" [= שי'ראו את זה למומחה] קודם שידיפסו זה.

ביום א' דשבוע העברה אחר מעריב ניגש אחד (א פרעמדער [= זר]) לכ"ק אד"ש ואמר לו שזה כבר כמה חדשים שכתב פתקא ולא קיבל מענה, ואמר לו כ"ק אד"ש שילך למזכירות ויברר, אח"כ אמר לכ"ק אד"ש שרוצה לדבר עמו עבור כמה מינוט [= דקות], ואמר כ"ק אד"ש עס איז ניטא קיין צייט [= אין זמן], ואמר הלה רק כמה מינוט, ואמר כ"ק אד"ש (סיבב א"ע להצד של העולם, ורמז באצבעותיו הק') דער וויל פינעף מינוט, דער וויל פינעף מינוט [= זה רוצה חמש דקות, זה רוצה חמש דקות], וכו' וכו' ואי אפשר, ואמר לכ"ק אד"ש שיש לו צרות, ואמר כ"ק אד"ש אלע האבען צרות [= לכולם יש צרות], ולפועל האט מען איהם אוועק געשלעפט [= סחבו אותו משם]....

בלי ע"ה באו הרבה הרבה אורחים

הק' עם ידו השמאלית אויף אופהאלטען די האנט [= להחזיק את היד] וכו', אבל בכלל ממש שחק לכאו"א מהילדים והילדות שיחיו, און איז געווען זייער אויפגעלייגט [= והי' מאוד בהתרוממות הרוח], בכלל בכל התוועדות הוא מצוה לנימויטין לומר לחיים והוא מקרבו מאד, ומסתמא שמעת על ההוקאפ שאמר לאחד אייער שוואגער איז אויך א אורח זאל ער זאגן לחיים [= גיסך ג"כ אורח שיאמר לחיים], וזה הי' לחייקל בנוגע לגיסו שי'.

מיד אחר ההתוועדות דיום ב' הי' אסיפה ועשו מגבית והרב[ה] מאנ"ש נדבו סכום של מאה דאלער עבור מבצע זה, כן הוכרז שהרוצה בעילום שמו מנדב שלש אלף עבור אווערטייזמענט [= פרסומת] של הטיימס ואומרים שהכרזה זו הי' מיד אחר שבא גראנער ודיבר עם מולע בוטמאן וזה הי' מכ"ק אד"ש (אי"ר ברור) לפועל הי' מודעה ביום ה' ערב שבועות, והי' כתוב על זה שזהו ספאנסערד [= מנודב] ממרכז.

אחינו מנחם שי' הי' הממונה על כל זה וממש לא ישן כלל וכלל ועובד ביום ובלילה לשלח קארס [= מכוניות] בכל נויארק לתלות "פאוסטערס" [= פלקטים] וזה הי' בהצלחה כי ממש בכל שכונה בנויארק תלו מודעות וכו' עד שמכמה שכונות צלצלו לצא"ח שתלו צופיל [= יותר מדי] מודעות בכל מקום וכו', ומקאואפ סיטי צלצלו שזה אסור לעשות שם בלי רשות וכו', ולפועל הוצרכו לחזור שם ולסלקם, אבל בכלל הי' בהצלחה רבה, היו גם מקומות וואס שקצים האבן דאס אראפגעריסן [= ששקצים תלשו זאת] וחזרו ותלו זה עוה"פ, כן נתנו מודעה ב"דער איד" בלי

כשניגנו עמד כ"ק אד"ש במקומו ורקד הרבה, לא הזכיר כלל אודות התהלוכה... בכלל צוה לכמה ילדים לומר לחיים, אח"כ דיבר ענין בנגלה בקשר להכינוס תורה איך גיירו א"ע במ"ת, והרי הי' בשבת ואסור להתגייר בשבת, וכן הקשה דבכלל מצינו דין דאב המתגייר בן שלו יכול למחות כשנעשה גדול ולמה לא הי' כן במ"ת שהקטנים יהיו יכולים למחות אח"כ, כן דיבר אודות הרוסישע אידן [= יהודי רוסי] שבאו ואינם מרגישים עדיין שיצאו לחירות, וחסר החירות בתורה ומצוות וכו', כן אמר באמצע שבאמת אין נכון לדבר כאן כ"כ וייל בשעת מען רעדט דא הערט מען דארטען [= כי כאשר מדברים כאן שומעים שם], והזכיר ההוראה מטעלעפאן אז מען רעדט דא הערט מען דארטען [= שכאשר מדברים כאן שומעים שם] (כן הזכיר הוראה מטעלעגראף מלה בסלע, והוראה מטריין [= מרכבת], אז מען פארפעלט ברגע פארפעלט מען [שכשמפססים ברגע מפספסים] כל הענין) ובירכם שיצליחו וכו', כן הוסיף לבסוף שכשם שבמ"ת הי' כה תאמר לבית יעקב ואח"כ לבני ישראל, הנה כן בהענין דכינוס תורה שבא לאחר מ"ת שצריך להיות לא רק באנשים אלא גם בנשים, אלא לא ביום אחד וכו', ובודאי יהי' כינוס למחר עבור הנשים.

היום הי' צ"ל "פארייד" [= תהלוכה] במענהעטאן סאלוט טו איזריעל [= הצדעה לישראל], והי' צ"ל ג"כ "סקיי סקרייפאר" [= גורד שחקים] היינו שאוירן נוסע וכותב אותיות וכו', וצא"ח שחרם (במחיר של ד' מאות דאלער) לכתוב אודות הוספה בלימוד ובצדקה וכו', אלא שהיום יורד גשם הרבה, ואיני יודע אם הי' כ"ז בפועל....

על שבועות מכל קצוי תבל, והתהלוכה היתה גדולה בלי ע"ה, הכריזו שאין לשום אחד לחזור בלי התהלוכה (מצד מה שקרה ר"ל באחש"פ) אני דברתי בביהכנ"ס אנשי ליובאוויטש של הרב אושפאל והי' ב"ה בהצלחה, חזרנו עם קבוצה מיד והי' ב"ה בהצלחה.

מסתמא כבר תשמע חזרה מההתוועדות דאתמול שהתחילה בשעה 8:20 עד 12:30, והכוס של ברכה באמת לא לקח אלא שעה למרות עולם גדול וכו' (שלמה קונין עשה הכרזה לפני התוועדות אומאפיציעל [= לא רשמי] שכאו"א יבין אז עס איז פאראן א גרויסע עולם וכו' און נאהר אורחים זאלן צוגיין וכו', וכנראה האט עס געהאלפען [= שיש קהל גדול וכו' ושרק אורחים יגשו וכו', וכנראה זה עזר]).

תוכן שיחה הא' הי' אודות החידוש של מתן תורה אז עס האט זיך אויפגעטאן [= שנפעל] הענין ד"ובנו בחרת" מכל עם ולשון אף שכבר הי' מקודם הענין דיציאת מצרים לקחת גוי מקרב גוי, דביצי"מ הי' בחירה מצד טעם ודעת שהבטיח ליעקב ואנכי אעלך גם עלה וכו' אבל אח"כ הי' בחירה בנשמות ישראל אז זיי זאלן קענען ווערען איין ענין מיט [= שהם יוכלו להיות ענין אחד עם] עצמות אי"ס, תחתונים יעלו למעלה וכו', כן שיחה הב' הי' בענין האופטו [= החידוש] של מ"ת אז גשמיות אליין זאל ווערען קדושה [= שגשמיות עצמה תהי' קדושה], אח"כ הי' מאמר ד"ה ועשית חגה"ש, ואח"כ דיבר בקשר לילדים שמצינו בהמן שאמר לילדים פסוק לי פסוקך ואמרנו עוצו עצה ותופר וכו', וזהו בכח ילדים לפעול וכו', וציוה להם לומר לחיים וירקדו באופן דכל עצמותי תאמרנה וכו' ואח"כ

ע"ה, ובהיות שלא היו עליות לכאו"א עשו גורל וכמה היו להם עליות ביום א' דחגה"ש..

[...] שכחתי לכתוב שאתמול בהתוועדות דיבר כ"ק אד"ש זייער שארף [= חריף מאוד] אודות אגודה - לא הזכיר אגודה בפירוש - אודות הילדים מפרס אז זיי האבען געמאכט א געשעפט [= שהם עשו עסק] - בא"י - שהם יקחו עשרים אחוז מהילדים לחנך בדרך התורה, והשאר יתחנכו באופן חפשי, און מען האט זיי צוגעזאגט געלט פאר ישיבות [= והבטיחו להם כסף עבור ישיבות] וכו', וכ"ק אד"ש דיבר בחריפות מאד כנגד זה שה' אינו לוקח שוחד וכו', און דאס איז די זעלבע וואס שטעלן אריין אידן בסכנה [= וזהו אותם אלו שמכניסים יהודים בסכנה] ע"י הפסק שלהם להחזיר שטחים וכו'. ואמר שה' יעזור שיהיו עוצו עצה ותופר דברו דבר וכו' אף שכבר התדברו בזה באסיפות וכו' יהי' ולא יקום כי עמנו א-ל וכו'....

[...] אחיכם הד"ש ומברככם בכל מילי דמיטב בגו"ר מלונ"ח אברהם יצחק ברוך בלאאמו"ר שליט"א.

[...] השתא לא היו יחידות עבור הנשים אחר השיחה, כמו בכל שנה.

[...] ר. שי' כתב לכ"ק אד"ש שחסר לו המשכה וכו', וענה לו כ"ק אד"ש להמשיך, ואחר כמה פעמים כתב עוה"פ שעדיין חסר לו המשכה וכו', וענה לו כ"ק אד"ש כעצת רב מורה הוראה.

[...] מסתמא שמעת שהקבוצה נסעו למיאמי הד' שכתבתי מאהלי תורה (א) י. ראסקין ממאראקא (ב) י. מרזב בן ר' שלום (ג) צבי ווילהעלם (ד) מוניץ (ה) פאוזנער מכאן (ו) אלתר בוקעט (ז) מיכאל גורקאו (ח) פלאטקין (ט) מאיר שאנאוויטש (י) שאגאלאו מענגלאנד.... ניגשו לכ"ק אד"ש אחר מנחה (כ"ו אייר) וכ"ק אד"ש נתן להם לקו"ש של הפרק וכו' ובירכם בארוכה....

[...] שמעתי שכ"ק אד"ש הורה להדפיס המאמרים וכו' שהגיעו לידו מפוילין ע"י השתדלות א. ש"ט, ואמר שיתחילו ממאמרי כ"ק אדה"ז און גיין מיט א סדר [= וללכת עם סדר]....

[...] בעת כוס של ברכה עבר ר' בערל זיסמאן עם ב' הנכדים שלו היתומים ר"ל, וכ"ק אד"ש הביט עליהם במאד...

[...] בשבת היו י' אופרופענישן בלי

יומן א' התמימים – תש"נ

מנחה הכריזו 7:15

התוועדות הכריזו 8:00, כ"ק אד"ש נכנס 8:05, נטל ידיו הק' אח"ז הראה לש. פינסאן ועשה בראשו וש. פינסאן הכריז שכל אלו שלא נטלו יטלו עכשיו. אח"ז ר' יוניק מזג לרבי יין, וקודם זה הכניס הרבי

• יום חמישי, ז' סיון –

• ב' דחג השבועות

שחרית נכנס 10:05. כרגיל בברכת כהנים יורד מהבימה ולאחר ברכת כהנים אומר לכאו"א ישר כח כהן, אח"ז חוזר ועולה על הבימה.

כ"ק אד"ש נכנס לקבלת שבת לערך 9:15, בסוף לכה דודי עשה בידו הק' בחוזק גדול על הסטענדער לחזק הניגון. לאחר מעריב למדתי הליקוט עם [...], השיחה הי' ע"ד ענין התשובה אם הוא מצוה, ביאר ע"פ חסידות.

• יום שבת קודש פ' נשא,

• ט' סיון

הפטורה שמעתי רובו ב"ה. בשים שלום מוסף ניגנו ועשה כ"ק אד"ש בידו הק' (והמשך הניגון פעם ב') (שחרית נכנס 10:10).

ירד להתוועדות 1:35. כשניגנו כרתי ברית עשה בידו הק' כמ"פ.

שיחה א' – דיבר שעומדים בהשבת שלאחרי זמן מתן תורתנו וזה קשור עם הפ' נשא נשיאת ראש וגם מתחילים עו"פ פרקי אבות וזה קשור גם לזה שהוא שבת שלאחר שבועות, ודיבר כל אריכות בזה. השיחה ארכה כשעה. לאחר השיחה ניגנו אימתי קא אתי מר ועשה בחוזק בתחילה ביד זה ואחר זה ביד זה ועו"פ ועו"פ וכו' על משך זמן.

שיחה ב' דיבר שבשבת שלאחרי מ"ת צריכים להחליט הוספות בלימוד התורה בכלל ויעשו גזירה חדשה שיתחילו לסדר שיעורים ברבים אנשים נשים וטף שאפי' נשים יש להם דינים שצריכים לידע, בקטנים רואים שיש להם תשוקה ללמוד א' עם שני, ומה טוב יהי' עם עשרה אפי' בנשים שברוחניות העינים הוא אפי' בנשים, וכל ההחלטות יכתבו וישלחו כדי לגרום נח"ר לרבו לקרוא על הציון, ואפי' לא יקבלו אישור בחזקת חזקה המדינה שבא לכאן. חזר ע"ז כמ"פ (באופן אחר). ובאים מפ' נשא והולכים לפ' בהעלותך

בהכוס מבקבוק קטן שלוש שפיות, כן עושה כל פעם ביו"ט, ולייבל נטל זה.

שיחה א' דיבר ע"ד כמה יוסף איכא בשוקא יום א' ב' ימים מעלתו של יום א'. השיחה ארכה כשעה. אחר השיחה ניגנו ועשה בחוזק גדול, בתחילה ביד זה ואחר זה ביד זה, על משך זמן גדול ובחוזק גדול.

שיחה ב' דיבר בקשר להנ"ל ושאל שאלה.

שיחה ג' דיבר ע"ד לשלוח הילדים למחנה קיץ.

שיחה ד' חיזוק בחת"ת.

שיחה ה' השתתפות בהכינוס תורה. הורה להחזן שי' לנגן שיבנה וכו', אח"ז התחיל החזן ניעט ניעט ועשה כ"ק אד"ש בחוזק בידו הק' לחזק הניגון.

אח"ז בירך כ"ק אד"ש. הכוס נשאר בידו הק' עד ירושלים אמן, ואח"ז הניח זה.

אח"ז התפללו מעריב, אח"ז עשה כ"ק אד"ש הבדלה (11:10), אח"ז חילק כ"ק אד"ש כוס של ברכה. כ"ק אד"ש לא עשה בידו הק' כל הכוס של ברכה, בסוף כרגיל ישב ובירך על הגפן, קודם שיצא התחיל לנגן כי בשמחה.

בקשר למה שאמר כ"ק אד"ש בההתוועדות שאחר כוס של ברכה יתוועדו, ישבו קבוצות והתוועדו.

• יום שישי, ח' סיון –

• אסרו חג השבועות

כ"ק אד"ש נכנס לתפילת שחרית 10:10.

נסע להאווהל, חזר לערך 7:00.

הניגון. אח"ז עשה עו"פ להילדים.

הי' קידוש לבנה.

בלילה עשו קבלת פנים להאורחים
שי' שבאו על שבועות.

• יום ראשון, יו"ד סיון •

בדאלארען עבר א' משיבת מיר
ושאל לאד"ש למה אין ישנים בסוכה
ואם כ"ק אד"ש יאמר לו זה יפסיק הרבה
מחלוקות, וכ"ק אד"ש ענה לו 20 דקות
וצעק ואמר: שאם א' יאמר זה אין יכול
לפסוק שאלות כלל ואמר לו איני יודע
כי צד אתה בא [בקשר] איתו עם אנשים
כאלו והוא כבר יודע משנים שאין ישנים
בסוכה ואלו שעושים את המחלוקות
מעכבים את הגאולה שלימה ע"י משיח
צדקנו וכו'. בהסוף אמר כ"ק אד"ש
אני מקוה שלא היתה לך תרעומת וכו'.
באמצע הדיבורים הביט כ"ק אד"ש אל
הווידיאו ואמר אני יודע שיפרסמו וטוב.

• יום שני, י"א סיון •

8:00 יחידות להאורחים שי', אמר
שכאו"א הולך למקומו לעשות שליחותו
וזהו רק באופן עראי שמיד יבא משיח
צדקנו ויולכנו כולם לארצנו הק' מקומו
האמיתי של כ"א, ודיבר כמ"פ עו"פ
אודות לקבוע שיעורים ברבים אנשים
נשים וטף. סיום יחידות זו 8:30 לערך.

• יום שלישי, י"ב סיון •

כ"ק אד"ש נסע להאוהל וחזר לערך
9:30

את הנרות שהרמב"ם אומר שהוא הולך
בין בוקר וערב ונרות כמה דרגות ביהודי
תיכף ומיד ממש לאחר השיחה ניגנו כי
אלקים ועשה בחוזק בידו הק' על משך
זמן, אח"ז עשה שתי פעמים בשתי ידי
הק' ושוב ביד א' בשמחה גדולה. אח"ז
הורה להחזן שי' לנגן שיבנה כו' ועשה
בחוזק בידו הק' (בשיחה הנ"ל דיבר קצת
ע"ד ענין השמחה).

שיחה ג' אמר שינגנו ניגון של שמח"ת
שקשור עם שבועות זמן מתן תורתנו
ושמחה עד דלא ידע, הזכיר כמה ענינים
ע"ד שמחה וסיים בנערינו ובזקנינו
בבנינו ובבנותינו, ומיד התחיל לנגן ניגון
ההקפות דאביו ז"ל כשעושה בידו הק'
יד שמאל ועמד מלא קומתו והתחיל
לעשות עם שתי ידי הק' למעלה למטה
וכן שוב בלא סיבוב לצדדים ובזריזות
גדולה יותר ויותר וכל הזמן הביט ישר,
כל העמידה הי' כמעט רגע (רובו של
הזמן ראיתי), אח"ז ישב וכל הקהל
המשיכו לנגן בשמחה הכי גדולה.

אח"ז אמר אודות שיחלק משקה
המשמח, אחר ריבוי בקבוקים שחילק
התחיל לנגן ניגון ההקפות ועשה כמ"פ
בידו הק'.

אח"ז אמר: די וואס דארפען מאכען
א ברכה אחרונה וועלען זיכער מאכען א
ברכה אחרונה.

בקיצור כל ההתוועדות הי' בשמחה
הכי גדולה.

נכנס לתפלת מעריב 9:15, כשנכנס
ניגנו בשמחה גדולה ניגון ההקפות,
וכשבא למקומו עשה בידו הק' והמשיך

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות משפחות

שי וברק מיארה, יעקב ואסתר בן איון,
אלירן וחן חני זכריה, אושרי ורותם מלכה
שיחיו

להצלחה רבה ומופלגה
ושיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל
מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה
בטוב הנראה והנגלה
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

החיילת ב"צבאות ה"
תינוקת תחי' הלפרין
לרגל לידתה, ז' סיון ה'תשפ"ה
שתגדל לתורה ולחופה ולמעשים טובים
ותזכה להפיץ את בשורת הגאולה והגואל
מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה
בטוב הנראה והנגלה
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

החייל ב"צבאות ה"
יוסף יצחק שי' רבנו
לרגל לידתו בר"ח סיון
וכניסתו בבריתו של אאע"ה בח' סיון
ה'תשפ"ה
שיגדל להיות חסיד, ירא שמים ולמדן
ויזכה להפיץ את בשורת הגאולה והגואל
מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה
בטוב הנראה והנגלה
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

לזכות

החתן הרה"ת **דובער** והכלה מרת **מיניא אסתר** שיחיו **לברטוב**
לרגל נישואיהם בשעטומ"צ, ט' סיון ה'תשפ"ה

ויבנו בית בישראל, בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה, כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת החסידות

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לז"נ

ר' משה ב"ר זלמן צבי ע"ה

שוחאט

לרגל היאָרצייט, ח' סיון – אסרו חג השבועות

ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" והוא בתוכם

בהתגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

תיכף ומיד ממש

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים

ב-770 – בית חייו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא

בקבלת פני משיח צדקנו –

כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א

בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאָו!

לזכות

מנחם טובי' בן שטערנא

הינדא יוכבד בת חייענא רחל

וילדיהם:

עוזיאל, יהושע, רבקה דינה, טויבא,

פינחס מענדל, שרה אסתר,

ראובן צבי יהודה, חיים יעקב

שיחיו

שיזכו להפיץ את בשורת הגאולה והגואל

מתוך בריאות נכונה ועשירות מופלגה

בטוב הנראה והנגלה

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א